



Ordonnantie der stad Amersfoort, gemaect byder K. M. int jaer ons heren MDXLIII

<https://hdl.handle.net/1874/9433>



¶ Sheprent tot Utrecht by my Jan Henrickzoon
 gelwozen boeckprenter/ onder S. Mar
 tens toorn inden gulden Sibel.
 Int iaer. 1554.

Cum Gratia & Privilegio



DE K. Ma. heeft verboden allen Prenters/ēn Li
brariers dit Boeck geintituleert: Ordonnantie
der stad Amersfoort/ghemaeft byder K. M. int Iaer
ons Heren M. CCCC. XLIII. Niet te moghen
nae prenten ofte vercopen: binnen den tijt van twe
Iaren / sonder consent van Ian van Schoonrewoerde
boecprēter Tutrecht/op de verbuerte in de Priuilegie
besloten. Gegheuen te Bruesel int Iaer ons Heren M.
D. ende LIIII, den XXIII. Aprilis.

Onderteykent
De la Torre



Merle byder gra

tie Gods kroonich Keyser al-
tijt vermeerder rijkhs. Co-
ninc van Germaniē/ van Ca-
stiliē/ vā Leon/ van Grenade/
van Arragon/ van Nauarre/
van Papels/ vā Cerilien/ van
Maillozque/ van Sardaine/ vander eylanden
Indien/ ende vaster landen vander zee Oceane
X. Ertshertoge vā Oestēriych/ Hertoge van Bour-
gonguen/ van Lothriych/ van Brabant/ van Lem-
burch/ van Luxemburch/ ende van Selre/ Graue
van Vlaendren/ van Artops/ van Bourgonguen
Palsgraue/ ende van Henegauwe/ van Hollandt/
van Zeelandt/ van Ferrette/ van Hagnenault/
van Ramen/ ende vā Surphen/ Prince vā Zwa-
ue/ Marcgraue des heplich rijkhs/ Here van Briel-
landt/ van Salins/ van Mechelen/ vander stadt/
steden/ en lande/ van Utrecht/ Querspel/ ende Gro-
ningen/ en Dominateur in Alie/ ende in Afrique.
Allen den genen die dese iegewoordigē sullen siet
saluyt. ¶ Also onse stadt van Amerfoort ouer
lange iaeren zeer soberlichen gheregiert/ ende de
Justicie ende Policie aldaer niet gedaen/ noch on-
derhoudē en es geweest/ als taemlichen ende noot-
lickē was/ en van rechs wegē behoirdē te gesien.
Soe di; eensdeels by gebreke van dien onse voor-
stant Furst/ als oick tegens onse Stadtholders ge-
uallen es/ in sulcker vwegē/ dat die zelue onse stadt
tvoirtleden iaer byden vbandē inne genomen/ en

geoccupeert es geweest. Ende want wy zedert by
der hulpe Gods die voorsdadt in onsen onderda-
nicheyt weder brocht en gereduceert hebben. Doe
te wetene / dat wi begeren in toecomende tiden ge-
lycke inconuenienten verhueden Regule ende or-
dine stellen / dat onse voorsdadt bat regiert / ende
onderhouden worde tot gemenerust / weluarē / en
versekerheyt vanden burgeren en inneghesetene
van diere / sonderlinge ter eren Gods almachtich /
ende op dat die Justitie (zonder die welke geen ste-
den en connen voorspoet hebben) enen ygelycken
rechtueerdelicken gedaen en geadministreert wor-
de / hebben wt onser rechter wetenheit / auctoriteit
ende volle macht gemaect / geordoneert / ende ghe-
constitueert / maicken / ordoneren ende constituerē
by forme van nieuwe wet ende concessie die punc-
ten ende articulen hier nae volgēde / die welke wy
willen ten eewigen dagen onuerbrekelickē onder-
houden ende geobserueert te wordene binnen on-
sen voorsdadt van Amersfoort.



Aden eersten dat wy
committerē sullē binnē der seluer onser
stadt eē Schout / de welke macht sal heb-
ben te vangen en te apprehenderen alle
delinquantē / mits hebbēde voergaende informa-
tie precedent / of kennisse hebbende vant misdaet /
ten waer zaicke hi den misdadigen opt feit metter
daet beuonden had / die welke hy zoe geuanghen
en gheapprehendeert zijnde / ghehouden zal wesen
mitten persten sonder vertreck voor Schepenen te
recht

recht te stellen/ ende recht laeten wedernaeren.

Item zal die zelue Schoudt by aduys van onsen Stadthold/ en in zyn absentie van onsen Raede Tu-
recht mogē hebben en ordōneren een Luitenant/
of Substituit/ de welke in zyn absentie alles doen
zal wes die Schout present zijnde zels zoude mogē
doen/ die gehouden zal wesen eedt te doen in handē
vanden Schout in presentie vanden Burgermey-
steren en Schepenen/ ende zal Schepenen van on-
sent wege mogen vermaenen om recht te doene
ende iusticie te administreren: in alle manieren
of die Schoudt zels iegenwoordich waer/ ende in
wepgheringe van beyde/ zullen Burghermey-
steren ende Schepenen daer of onse Stadtholder/
ende Raede aduerteren/ om daer in te verliene na
gelegentheyt vander zaicke.

Item die Schout en zal niemant ter tortoure leg-
gen oft doen leggen/ dan by voorgaende vonnisse
van Scepenen/ ende in presentie tē minsten van
twe Schepenen/ die by Burgermeysteren en Sce-
penendair toe geordonneert zullen worden.

Item die Schout zal alle dinstdage ende woensda-
ghe recht houden alst gheen vierdach en es/ ende
alst vierdach es des dages daer na/ zo wel in crimi-
neel zaicken als ciuyl/ ende alle donredaghe alst
geen vierdach en es/ ende ist vierdach daechs daer
na sullen Schout/ Burgermeysterē/ Scepenen/ en
Raede vergaderē opt stadthuis/ en aldaer tracterē
zaicken/ politien/ neringe/ en twelwaren der stad
aenghaende.

¶ Geē ygaderige te makē buitē cōsent vandē Schout

Item dat die Burgermeesterē Schepenen en Raede geen vergaderinge en zullen mogen maicken by ten consent/wille/en bywesen vanden Schoudt of zynen onderschout in zyn absentie/op pene vā ge-
strafte te worden nae gelegentheit vander zaicken.

¶ Van vergaderinge van gilden/ambochten/&c.

Sullen insgelijck geen vergaderinge moegen we-
sen van gilden/ambochten/of broederschappē zon-
der oirlof of consent vanden Schout of zinen substi-
tuyt/die hem in zulcke vergaderingeluew in per-
soon vjnden zal/ of pemants van dyewet daer toe
te committeren / en en sal aldair anders niet ghe-
tracteert mogē wordē / dan alleē van zaickē huere
ambocht aengaēde. En men zal mer een gilde con-
sent geuen op enen dach vergaderinge te maickē.

¶ Van ordonnantien op de ambochten te maicken.

Die ghene die van enighe ambochten zyn binnen
Amersfoort/en sullen geē willekuer ofte ordonnā-
tie haire ambochte aengaende moegen maicken
byten adujs/wille/en consente vanden Schout/
Burgermestren/Schepenen/en Raedt aldaer
op een boete / indien hi contrarie van desen dede /
van twe karolus gulden tot onsen profite/en hier
en bouē sullē sulche ordonantie vā geēre weerde zyn

¶ Van gilden/en ambochten.

Item

Item inden voerſe gilden/ ambochten/ ofte vergaderinge van dien en zal niemandt moegen welen die vanden ambochte of neringhe niet en es/ noch geweest en es/ en die indē gildē/ ofte ambochte niet en zij/ en zullen in die vergaderinge niet moegen comen/ op pene vā arbitrālichē gecorrigeert te worden/ en hier zal die Schout neerstlich opsicht nemē.

¶ Bewaringe der floetelen.

Item zal die selue Schoudt of zijn substituyt bewaren en houden de floetelen vande stad poorten/ hecken en amepde/ en en zal daer niemant by nachte ofte ontpden wt of inne moeghen/ zonder eenighe merckelicke zaicken / tot discretiē vanden Schout of zijne substituyt en een vanden Burgermeesters.

¶ Ontfanck van boeten.

Item zal die voerſe Schoudt ontfanck hebben van alle boeten/ bruecken/ en confiscatiē vallende binnen die voerſe stad van Amerſfoort en die vriheit vanden.

¶ Vonnisse te manen.

Item zal die Schoudt of zijn substituyt in zij abſentie alleē maere welen vā allen vonnissen : tsi Crimineel of Ciuil/ al/ hoe wel oirſpronck nemēde wt zaicke van politiciē en frauden gecommittēert inden accijs als anders/ geen wtgesondt/ wel verstaēde dat die Burgermeyster in zaicken daer si pretēden willen die stad bi geinteresseert te zij/ zullen mogen

gen ageren ende concluderen of doen concluderen tot interest.

¶ Vanwoordt te vueren

Item dat die Schout in allen saicken twoort vueren sal als die vanden gherechte vergadert zullen wesen/ten ware dat die vanden gerechte of dē stade vergadert zijnde/daer enige zaicken vielen ofte te doen ware:concernerende die politien/neringe oft incommen van die stat/die geopent zullen mogen worden byden Burgermeesteren in presentie vanden Schout/ of zynen substituyt.

¶ Vrede te leggen.

Dat die Schout by de stadt boden den inwoonders van Amersfoort ende andere binnen die vryheyt commende sal mogē doen vrede leggen/ ende verbieden malcanderen niet te misdoen mit woorden noch mit wercken/ op correctie vandē Schepenen tot onsen behoef.

¶ Van tgerecht opt stadthuys te comen.

Dat die Burgermeesteren ende Schepenen geladen zijnde duer beueel vanden Schout van onsent weghen om recht ende iustitie administreren/ gehouden zullen wesen opt stadthuys te erschynnen/ ten waere dat zy merckeliche te doen hadden in de stadts zaicken of anderenoorzaickē/ in welke gheualle zy gehonden zullen wesen huer onschout den Schoudt te kennen te geuen.

Die Schout sal opinien moghen horen.

Item dat die Schout int delibereren van zaicken present sal mogen bliuen ende de opinien hooren in allen zaicken daer hy niet en contendeert tot \bar{m} proufyt/ en sal der seluer Schepenen opinien verstueren/ noch daer iegens argueren/ ter wilen sy huer opinien seggen sullen. En daer die Schout contendeert tot zijns zelfs prouffite /sal hy vertrecken ter tijt toe die zaicke geconcludeert es.

¶ Van sware zaicken.

Dat in allen swaren saicken die Schout niet doe en zal zond aduiss vanden Stadtholder en Raede ons Hoofs prouinciael.

¶ Gheen geleyde te moghen gheuen.

Dat Schoude/ Burgermeysters/ en Schepenen geen geleyde voort an en zullen mogen geuen in geeneley zaicke: ciuile of criminele/ noch niemāt die Stadt of wyheyt verbieden/ zonder expres beueel vanden Stadtholder oft Raede/ ten wair dat alzulke vbor oft wchāninghe gerechtelic geschiede by sententie en oordele.

¶ Van die Stadt graften te schouwen.

Dat die Schout/ ende die vanden gerechte/ oft eni ghegecommitteerde zullen bewaren/ en beschouwen die Stadt graften en Borchwall / ende andere
S diep.

diepten binnen die vyfheyt van die voirkstadt om die te doen ladjcken en supueren nae behoiren/ en als dat van node wesen zal nae older gewoonten.

¶ Gheen brieuen van vreemde heeren tontfanghen.

Dat die Surgermeesteren ofte die vanden gerechte van Amersfoort gheen misliue van vreemde Princen/ Fursten/ Heeren/ ofte gemeeten ons niet subiect zijnde opbrecken en zullen/ maer die besloten leeren in handen vanden Schoudt. Ende en zullen oick geen misliuen moegen scrijuen oft seiden aen enigen Princen/ Fursten/ oft vreemde gemeenten sonder consent oft wille vanden Schout. Indien oick enige misliuen van allulcken Heere/ Princen/ oft gemeenten commen aen enige Burgers/ oft inwoonders der stadt van Amersfoort zullen die voirk es thonen den Schoudt en Surgermesteren/ noch daer op enige antwoordt scrijue te zij die selfde antwoordt perst getoont hebben den Schoudt ende Surgermesteren voirk.

¶ Die stadt clock te luyden.

Dat van nu voortaan die stadt clock niet gheluyt en sal werden dan by beneel vanden Schoudt / en in zijn afwesen van zijn substituyt. En indien die wet van Amersfoort enige publicatie ofte wtroepinge willen laten doen / sullen die selue ghelesen worden byden Secretaris der voirkstadt. Indien oick enige publicatie ofte wtroepinge van noodt weze zal van onsen twegē aldaer te doene / zal die selue

ne gesdien by den genē die daer toe geordonneert
wordt/den welcken Schout Burgermeesteren en
Schepenen assistentie daer toedoen sullen.

¶ Rekeninghe vanden gasthuysmeesters te ontfangen.

Dat die Schout van nu voort an zal doen doen al
le iaer rekeninghe/ bewijs/ en reliqua den ghenen
die dadministratie en ontfanck ghehadt hebben
van gasthuisen/fabryckē, vā kercken/en anderen
weerlichen goodts huyseren. En/allinen die reke
ninghe doen sal/ present wesen/ ende neerstelyck
verstaē wat rentē en incommē elck vanden seluē
gasthuysen en goodts huyseren hebben/ en hel
pen dat die goederen en cruen vandien ten hooch
sten pryse verhuert en verpacht werden. En geē
wtgeuen passeren dan by quitantiē/ ten wair dat
tet ordinaris en clepne sommekēs wairen/die wel
ke hy met alle die rekenenschap den gasthuysme
sters oft fabryckmeesters by ede zal doē verifieerē/
daer van hy hebben zal van elcke rekeninghe een
taecke wijns.

¶ Van Burgermeesteren/Scepenen/ende anderen of
ficieren/ende van huere officien.

¶ VVie alle ampten gheuen sal.

Alle ampten binnen die stadt van Amersfoort zul
len van onsent wegen gegeuen wordē/sonder dat
die van Amersfoort hem dier onderwijnden zullē.

¶ Iaerlix twee Burgermeesters te stellen,

§ 2 Item

Item daer zullen van nu voort aen gestelt worden iaerlij by ons/ ofte onsen Stadhouder en zyne gecommitteerde twee Burghermeeesters/ die last zullen hebbē neerstelicken tot die stats goederen te sien/ en mit den Schepenen recht en iustitie te helpen administreren/ en allet doen/ dat goede en getrouwe Burghermeeester sculdich zyn ende behoren te doen tot onser eeren/ eyndrachticheyt/ ende weluaeren vander stad.

¶ Van Burgeren te gebieden.

Item een Burgermeester en zal alleen ouer die Burgeren geen gebot hebben/ maer in dien hy yemant yet gebieden wil/ zal zelve doē mit Schout en Schepenen/ ofte tē minsten duer huer ordonnatie. Ende zoe wie alsulck ghebot dan niet obedierde/ zal vernallen in een boete van drie carolus gulden tonsen proufpte.

¶ Schepenen te stellen op nieu iaers dach.

Sullē oick daer toe gestelt en gecōmitteert wordē by os ofte onzē Stathold iaerlij op nieuwe iaers dach acht Schepenen/ die welke mitre voirs twee Burgermeesteren kennnisse hebben zullen van alle Criminele en Civile zaichen vallende binnen huere bedrijs/ wtgezodert Læse Maiestatis/ Herterrie en Rebellionis / welke zaiche staen zullen tot kennisse van onsen Raede schooffs vā Vrecht. Ende zullen een vegelicken recht en iustitie administreren/ wtgesondert dat zij in Criminele zaichen gē
ken.

kēnisse en sullē nemē ouer suppoostē vāden Houe
prouinciael of ōsen officiers / de welcke die Schout
indien die geapprehendeert wordē / ghehoudē zal
wesen te bringē in hāden vāden Raede prouinci-
ael onses Hooffs van Drecht voirs.

Die zaickē vadē Keyser te vorderē voor ander partyē

Sullen oick gehouden wesen onse zaicke te vorde-
ren en termineren voir allen anderē zaicken van
partyē / en in alle zaickē daer die Schout genoecht
es / sullen die Schepē die zaicke vandē partyen en
des Schouten zaicke met een sentēcie terminerē.

¶ Die de kennēnisse competeert van stadts zaicken.

In zaickē aengaende die Stadt verpheynt vā Amers-
foort / ofte die goeden en incommen van diē / zal die
kennēnisse dair of toe comen en toe behoiren onsen
Raedt prouinciael van Drecht.

¶ Trecht vanden Raede af is.

Itē sullen die voers Burgermeesterē en Schepē
nē haer cōmissie bedienē / recht en iustitie admini-
strerē / ter tijt toe / het recht verniewet zal sijn / dair
mede oic cesserē zal alle kennēnisse vā zaicken / die
welcke die vāden Raede voortijts plegē te nemen.

¶ Vanden Camelaer.

Item sal oick van onsen twegen gestelt en gheor-

donneert worden binnen Amersfoort een Camere
taer/die den ontfaenck zal hebben van alien den in
compften vand' voirk stat/ niet wtgefondert. En
doende betalinge vanden Kentpers/en tgeen dat
men behoeue zal van tinneragie/reparatie/bo
deloon/waechers/poortiers en anderen dat by or
donnantie van Schoudt/Burgermeesterē/Sche
penē en Raedt. En sal vā als iaerlyx doe eē rekeni
ge m; behoirliche ordonnatie en acqupte in presen
tie van eē commissaris daer toe by ons gheordon
neert/en van Schout/Burgermeesterē/Schepene
en Raedt der Stadt voirk/ daer voor hy hebbē zal
voor zjnē sallarsi veertich Carolus gulde/ daer
voor hy ghehoudē zal wese te leuerē twerkenin
ghē: eē voor die Stadt/en eē voor die voirk commis
saris. En indie hy enpghe extraordinaris arbeyt
doet/zal daer van geloon worden tot rapacie van
den seluen onsen Commissaris.

¶ Van verpachtinghe der Stadt goederen.

Dincommē vāder Stadt Amersfoort: als acchisen
vā wijn/biere/ en andere zullē vā nu voort aen elx
bifonder en in specie opēbaerlich verpacht wordē/
tot sulchen termynē als hem dat oorbaerlyxe be
dunckē zal/dē meestē dair voir biedēde/ in presen
tie vā Schoudt ofc zjnē substituyt/ beyde de Bur
germeesters/twe Schepene/ twe Raeden/den Ca
meraer en Secretaris/ van welke percelē en dē in
commē van dien die Cameraer elx en in specie en
bpfonder zjn ontfaenck maickē zal/ en daer mede
zal geabrogeert wesen die maniere vā doe by die
van

vā Amersfoort dus lange geobserveert / byde wel
ke die stadts goederen en incommē / in een masse
zōder distinctie plegen verpacht te wordē / en den
pachter ouergegeuē die namen vandē genen die
lijf of andere reputen vander Stadt hadde / en daer
van datmē compensatie plachte maickē / en t sur-
plus alleē in ontfaech te stellen.

¶ Van fallaris voir die ghene die ouer
die verpachtinge sitten.

En zullen die personē voirē hebbē voir huerē fal-
laris van ouer t verpachtē te sitten telckē termine
die Schoudt en twe Burgermeesters elc. vi. stu-
uers / en die ander elc. iij. stuiuers.

¶ Van sestiē Raden.

Item noch sullē van onsent wegen gestatueert en
geordonneert wordē sestiē personen ofte Raden
die mitten voirē Schoudt / Burgermeesteren /
Schepene / en Cameracrer representeren sullē tlich
aem vander Stadt / die welke geroepen zullen wor-
den bijden Schoudt en Burghermeesteren in al-
len zaicken / policie / neringe en weluaert der Stadt
aengaende / en daer inne helpē radē en sluyten dat
tot die meeste ere / prouffijt / en weluaren van ons
en onse Stadt Amersfoort best dienen zal / wel ver-
staende / indien daer groote merckelycke ende wa-
re zaicken voor vallen ende anders niet / dat in zul-
ken gheualle die Schoudt / ende Burgermeeste-
ren / noch sestiē vanden tresselichsten burgeren /

en inwoonders by hem zullen moegen roepen in die communicatie/die welke die zaike zullē helpē belepden tot eere en weluarē vā ons/en der seluer onse Stadt Amersfoort.

¶ Van rofficie vanden secretaris en sijne fallaris.

Item die Secretaris sal gehouden wesen register te houden van allē ordonnantiē en placaeten die van onsen twegen gemaect en gepubliceert zullē wordē/en die int lāge vā woorde te woorde te boec stellē/en op w; dach / en bi wiē die gepubliceert sijn.

Itē by zal oick goet register houdē van allē plechten/ouerdrachten/en transportē/ stellende die namen/by wpen en voor wien die geschiet sijn.

Sal oick bewaren allē missiue/die aen die Stadt van Amersfoort comen zullen/en die minute ofte copie vandē antwoordt die daer opgeschreuen zullen worden / mits daer op stellende die date wanneer die ontfangen / en wanneer die Antwoordt daer op geschreuen zullen sijn.

Sal oick goet register houden van allen sentencien/Schepenen vonnissen/ apponctemēten en decreten/en van allen acten iudicialen / zulcx als die bydē gerechte gegeven en gewesen zullē worden.

Zal oick bewaren alle dingtalen bewijs/en munimenten dienende tot recht van partijen / daer enige sentencien wt ghewesen sijn/en die selue besloten

notē ouerlepndē dē Houe/ indē vā zulche sentēcie
geappelleert wordt/ als hē zulx by compulsoriael
vāden Houe benoelē worde/ en zal hebbē voir zjn
bewaernisse vā elke partye drie stuuers.

Item soe wie enighe ouergiftē/ oft vertichte doet
voir tgerecht/ die de Secretaris inden Schepenē
boeck scriuē zal/ dair zal die verlieder ofte ouergif
ter zo lāge bi blpuē/ datt; die Secretaris indē boec
ke gescreuē heeft/ en dat zal hem dā die Secretaris
hebbēde te boecke oplezē/ en zal die Secretaris heb
bē van elke ouergifte/ plechte/ ofte vertichte drie
groot vāden briuē tescriuē/ ten ware dat zij zeer
groot wairen/ dat zal staentot taxatie vanden ge
rechte. En indien daer meer personen zjn/ die zulc
ke ouergiftē/ plechtē ofte vertichten doē cloesterē
ofte ghemeentē/ zal die gene die de brienē begeert
betalen dubbelt gelt.

Item soe wie enighe copie begeert of versuecht wt
enige briuēn oft munimentē/ zullen die selue copi
en bydē Secretaris gheautētisēert en gecollaci
neert wordē partypen dair ouer geroepē/ en zal heb
ben vā autētoriserē eē halue stu. en als hi de copiē
selue scrijft of doet scriuē bi sinē klerc vā tblad. i. stu.

Item die Secretaris houdende die rolle zal hebbē
voor elke presentatie eē oort stuuers/ en vā elke
extract oick zo veel/ en van textenderen vā een sen
tentie wt dingtalen ghemaicht/ in welke senten
tie hy verhalen zal die meeste en principaelste mid
delen in die dingtalē begrepen / dair vā hy hebbē
C zal

zal voor onderteykenē d'pe stuiers.

Die Secretaris zal die selue rolle op dē rechte dach op leesen bi assulike ordonne als die gescreuen es/ sonder yemant ouer te slaē/ oft den enen voer den anderen te vorderē.

Sal oick die Secretaris zyn rolle volmaickt hebben soaechs te voeren eer dē rechte dach dienen zal / ofte ten minstē zo lange te voirē dat tgerecht daer by nyet verachtet en is.

Dat Schepenen/ Secretaris niet meer van hueren sallaris nemen en sullen van buyten luyden dan van binnen luyden.

Item vā een missiue te scriuen tot versoucke van partpen sal die Secretaris hebben twe stuiers.

Item vā boelcedullen en inuetaris te maicken sal die Secretaris hebbē van elck bladt een stuer.

Als d'pe Secretaris yet af leest en publiceert mit ter clocke tot versoucke van enige singuliere personē / zal daer af hebben twe stuiers.

Item vā allen plechtē en belofften aē te teykenen zal die Secretaris hebbē een stuer / indie daer vā acte begheert wordt onder die Secretaris handt / zal daer van hebbē oick een stuer.

C Van opinie te colligeren.

Item

Item dat die Burgermeesterē/ en Schepenē van
dē Schout slechts vermaet zijnde huer opiniē sul
len leggē/ te wetē dat die ouerste Burgermeester
oft in zyn absentie die outste Schepen een omme
vraege zullē doē by ordine/ en eenen pegelicker opi
nie en redenen verstaē/ en tgene by die meeste ste
men geopinieert zal wordē/ sal die Burgermeester
concluderen/ en vonnisse by geschrifte laetē stellen/ en
dē Secretaris al:oe doē pronuncierē/ wt gesondert
plepne zaickē: onder die ses carolus gulden / die de
Surghermeester by monde zal moegē pronuncie
rē en gehouden wesen den Secretaris te boecke la
ten stellen.

¶ Van vonnisse te concluderen.

Item en zal voort aen gheē vonnisse gheconclu
deert/ gheslotē/ of ghewesen wordē dan bi dat mee
ste deel vanden Schepenen/ dat nochtans partijen
huere zaickē sullen moegē dingē/ en plepften voir
Schoudt oft zyn substituyt/ en drie vāden Schepe
nē/ die den anderē vāden seluen dingtaelen kap
port doen zullē.

¶ Van die duerweerders ofte dieners.

Dat die duerweerders of dieners en zullē niet pre
sent wesen/ daer by dē Schepenen ofte Raedt van
enigē zaicken gedelibreert wordt/ dan zullē buytē
die camer blpue staen/ en niet inne comē / dan als
zy geroepen worden.

¶ Van kerckmeesters ende heylighe geest meesters.

¶ 2. Dat

Dat Schoudt/ Burgermeesteren/ en Schepenen van nu voortan zullē stellen kerckmeesters/ heylige geest meesters/ en gasthuys meesters/ en ādere officieren inder kerckē/ en gasthuyseren behoerēde/ tē ware by fundatiē āders gedisponeert ware.

¶ Als yemant vanden Schepenen oft Raeden gescict worden.

Item als pemādt vāden Schepenen/ ofte Raeden byden Schout of Burgermeesters geschict wordē tot enige zaichen/ die stad oft iustitie roerēde / zo en zullē zilke gescicte geē onschult moegē nemē / of weygeringe doē op arbitrale correctie/ tē y dat y mercheliche redenē hebbē vā weygeringe ofte onschuldt.

¶ Geen pensie van vrecmde heeren tontfanghen.

Item die Schout/ Burgermeesterē/ Schepenen/ Raedē/ Cameraer/ oft Secretaris/ ofte pemādt vā hem luydē en zullē inden dienst van enige andere Furstē/ of heeren/ hoedanich die y moegē/ welen noch enige pensie vā hem hebbē / ofte ontfangen/ noch oick gedoegen pemādt vāden Burgers/ of in woonders: hy y gestelick oft weerlich pensiet ontfangē, op pene van gestraft te wordē aen lijue/ en aen goeden/ nae gelegentheyt vander zaichen.

¶ Aengaende die voirspraecken.

Item dat die Schout/ Burgermeesteren/ en Schepenen zullē aennemen en toelaetē tot voirspraecken

ken die hem nur en bequaen/en tot sulcken ghetale
als hem goet dunckē zal/ ten waire dat yemant in
eygen woordt houdē wilde/ die gehouden sullē we
sen in handen vandē Schout eedt te doen ons ghe
trauwe te wesen/ de Schout Burgermeystern en
Schepenē eer en reuerentie te bewysen/en dat si in
genen zayckē partye dienen en sullē/ daer zy wetē
onrechtueerdicheyt inne te zyne.

Dat niemant vandē voirspraecken paertoft deel
hebben en zal in zaycken daer zy partpen inne dis
nen/ op correctie van Schepenen.

Dat niemant ouer oordel dingē en zal/ op die ver
buerte vā tien stuuers/ zoe dicke hy by die Schout
daer vā in boetē geslaegen/ en by Schepenē daer
inne gehet waire/ tot behoef vanden Schout.

Sullen oic die voerf voirspraecken hebbē voir cō
sultatie/ eermē proces achleggē zal/ van elcke zayc
ke clepne ofte grote vier stuuers.

En zullen die voerspraecken hebben van elcke ter
myn/ te weten: Eysch/ antwoord/ repliche/ en duplic
ke twe stuuers/ en indien zy van scriftuerē dienen
duer ordōnantie van Schout en Schepenen/ van
elck blat een stuuer: Insgelijc oick van reprocen
en saluacien/ en indien zy enich versoek doen/ zul
len zy hebbē van elcke versoek een stuuer.

Item indiē enich voirspraecke verslypnde recht
van sijn partye/ mits dat hy in termyn niet waire

en naeme nas behoren / die selue zal gehouden we
sen /ijn partye te betaelen schaden en interest tot
tararie vāden Burgmeesteren ende Schepenen.

Item indien pemādt geen voirspraecke cōpge en
conde /zal die Schoudt hem vā eenen behoerliche
voirspraecke versien om hem te dienē / om zjn be
hoerliche loō / of indie hi arm waire / om Gods wil.

¶ Hoemen voor Schout en Schepenen procederen sal.
¶ Van rechts te pligen

Item zo wie dē anderē mit recht aenspreckē wil /
zal den seluen biden gerechts bodē doen biden / of
verdachuærdē voir Schoudt en Schepenen te cō
men / opten naesten rechtdach als men recht hout /
mer opten rechtdach en sal niē niemant verdach
uærdē moēgē / omē op diē rechtdach te rechte te cō
mē. En of niē op diē dach daer hy tegens gedaecht
waere geen recht en hieldē / so sal die citatie blpūē
open staen tottē naesten rechtdach daer na.

¶ Van Citacien.

Item als pemāt by dē gesworē bode te recht geroe
pē ofte geciteert es / zal die selue bode gehoudē we
sen als sulcke citacie mit naemē / en toenaemen van
partien / ende den betephenden rechtdach den Se
cretaris an brengen / die welke Secretaris daer
af geholdē zal wesen tegens dē voirē rechtdach eē
rolle of register te maicken / en wt de selue rolle die
partyen oproepen / en die conclusie by partyen ge
daen

daen/ mit gaders apponctement ofte witspraecke
van tgherecht aldaer an te teikenē/ en die selue rol
le also beware van rechtdaegē tot rechtdaegē.

¶ Arresten.

Item of enige burgers ofte inwoōders vā Amerf
foort enpge vreemde buytē hair vryheyt wonen/
de dede arresteren/ twelcke in aenden voirē perso-
nen zullē mogen doē/ sal de selue gearresteerde ter
stōt te recht gestelt wordē/ te werē des seluē dages
daer na/ of bi gebreck vā dyen sal de gearresteerde
vāt arrest btslaegē wese/ tē ware d; daechs daerna
heilich dach ware/ en indie geualle daechs daer an

Item eē man van buiten willende spreeken mit
recht op enige burger oft inwoonder van Amerf-
foort/ salmen dē seluen cort en onuertoghen recht
doen/ twelck men heet ouerdwersnacht recht.

Item wāneer binnē Amerffoort iemāt beset wort
byden Schoudt of zyn dienaers mit enige plechtē/
en beloost te rechte te cōmen oft te betaclē op zche
re boeten/ soe en zal die Schoudt/ indien hi niet te
recht en comt noch en betaelt/ zyn boetē nyet inne
winnen of die clager zal volbaen zyn.

Item indien yemant gearresteert wesende/ en te
recht staende begheert dach ofte termijn op tant-
woordē/ zal dē Schout gehoude wesen borchte stel-
len om hem ten benoemde daegē te recht te com-
men/ en indien die gearresteerde alsoā niet en qua-

me / soe zalmen iegens den burge procederen / gelijc
alme iegens den principale gedaen zoude hebbē/
sonder dat dpe burghe naemas nypis leuerende
den princpacl zal moeghen volstaen. Ende ofte
die Schoudt iemant ontsloech vanden arrest sond
content van partpen / en ten daghe dienēde niet te
recht en quame / sal die Schout voor die sculdt moe
ten responderen.

Item indien die Schoudt enige besette personen
leuert inuangenisse / soe zal zulchen geuāgen per
soō daer wesen tot perikel en laste vāden aēclager
die aldan zyn recht veruolgen mach iegens dē ge
uangen als recht es / ende zal die Schoudt daer af
ontlast wesen behoudelicken dat die Schoudt tot
allē rechrtdagē als dpe geuāgen persōō voir recht
te doen heeft / den seluen geuangen verlekert aen
trecht leueren sal om rechts te plegē / en wederom
in geuangenisse te leueren tot dat trecht geepndt
zal wesen tot zynen laste.

Item indien pemāt versocht aen den Schoudt of
sijn dienaers pemāt beset te hebben / sal die ghene
die de besettinge begeert mitten Schout of zynen
knecht gaen tot den genē die hy beset wil hebbē/
en waert dat die voirē gearresteerde geen borzen
setten en woude ofte en konde / en dat die gene dpe
besettyngē begeert hem rechts versochte aenden
Schout of sinen dienaer / en die Schoudt of zynen
dienaer n; machtich en warē alleē die gearresteer
de te apprehenderen / of te houden / of in gheuā
genisse te brengen / so sal die besetter mede zyn hāt
daer

daer an mogen slaen / ende mogen voirts te hulpe nemen die genē die si crygen connē / en̄ otloopt die besette daer en bouē / so zal die Schout of ynen dienaer daer vry af wesen / en̄ die besette persoō die zo ontcomt zal verbuerē tot onsen prouffijt ses Carolus gulde / en̄ zal die besetter zyn recht iegens dē ontlopē ghearresteerde persoō mogen veruolgen

Item datmē den burger noch ondersatē goederē binnē der stadt niet en sal mogē arresteren dā van huyshuere / of datmē den huystraet geladē woude op wagē of in schepē driuende of drauende.

Item die burgers vā Amersfoort en zullē malkan deren voir genē vreemde rechtē buite d̄ stat in pso neel actiē in rechte moghē betrecken of aēsprecken noch arresterē / en̄ wyē zulx dede zal arbitralphen gecorrigeert worden.

¶ Defaulten in criminele zaicken.

In criminele zaickē zo wanneer die Schout z̄ informatie precedēt nemē wil / en̄ de getuygen by eē stadtbode voor hem geroepē niet en cōmen / zal die Schout die selue getuygē andermael voor hē doē roepē op eē pene vā eē Carolus gulde voor die reise / die āderde reise vā twe Carol⁹ gul. En̄ indiē hy alsdan niet en compt / zal den selue alsdan moegen apprehēderen en̄ houdē ter tijt toe hy getuycht zal hebben / ten waire dat zulchedie getuygen zulche noorlycke zaicken te doē haddē dat zy niet cōmē en mochtē twelck zy dē bode te kennē geuen zullē / die

D tselue

tzelueden Schout relaterē en te kennē geuen zal.

Als die Schout zyn informatie precedent genomē heeft / zal / indien die informatie soufisant dunckt / procederē tot apprehensie vā misdadigen / en hem verseckeren van zyne persoon indien hy can.

En indien die Schout den delinquant niet becomen en cōde / zal hy tgoet vāden seluen delinquant doen arresteren en besetten / ten waire hy cautie soufisant wiste te stellen om tgewijsde te voldoen voir / soe veel alst aengaet die pecuniele boete.

Dit gedaen zijnde zal den Schout dē delinquant of mildadigē mitter clocke doen roepē om hē in persone te comē verātwoordē op tgeen dat die Schout hē opleggen oft aēleggen wil / die gehoord zal worden indie hy cōpareert / en zal die questie vā zyn apprehensie / ofte die Schout zyder versekert zal zyn dan niet terstont by die vāden gerechte getermineert worden / en zullē voirts procederē van rechte dage tot rechte daghe totter diffinitijff toe.

En indien hi niet en comt noch en verschijnt also geroepen zijnde / zal noch twe reysen mitter clocke als voren geroepen wordē van veertien dagē tot veertien daghē / en indien hy als dan noch niet en comt / zal die Schout toegelaten wordē zyn inten dit ouer te leggen ende te verifiëren / ende zal die delinquant ofte misdadige viermael geroepē worden / omme tzelue te sien doen en sentēcie te hoirē / die vāden gerechte ontfāgen hebbende tintendit vāden Schout / en die verifiēcatien vādien / zullē na
gele

geleghentheit vander zaicke en misdaet den misda-
digen corrigerē/ oft oick quijt en los wijsen hē niet
te min cōdemneren inde costē als ꝑ hē quijt wpsē/
wel verstaēde/ dat hy den deliquant en disfaillant
niet hoger en zullen condemneren dan tot Ban-
niment wter stadt van Amersfoordt/ en die vyfz
vā dien zekere iaren/ oft ewighen dagē nae gele-
gēthz vāder zaickē.

¶ Defaulten in ciuile zaicken.

Itē als yemāt te recht geroepen es/ en hi ꝑ recht-
dach wair neemt/ indien die aēclager n; en compa-
reerde of dē geciteerdē n; en eiscede/ en die gedaech-
de bewese dat dē dach diēde/ sal die selfde gedaechde
geabsolueert wordē vand instācie en n; gehoude
wesen weder te recht te comen/ ten waer hy van
nieuwes gerechtelicken geroepe waire/ en zal dei-
scher inde costē gecōdemneert worden. En indien
hi niet en dede blycken dat dē dach diende/ zal mo-
gēlatē aenteikenē dat hi gecōpareert es geweest/
en versouckē vā tgerecht citacie/ om dē aenclager
te doen verdachuaerdē/ om hē te sien absolueren
vander instācie/ welke citacie zal hebbē die clausu-
le vā intimacie/ ten ꝑ hy come dā nyet tgherecht
hem absolueren zal vander instācie.

Item indien dye gedaechde nyet en compareerde
ten daege als hy verdacht es/ sal die eyscher hem
moegen beschuldigē van zyn default: te weten dat
hy niet gecome en es/ en sal wederō verdachuaert
worden en die costē te betalē/ en te betalē tot onsen
proffite. i. stu. Indie hi andmael geroepē zyn n; en

cōpareerde / zal als vorē default iegēs hē gegeneu
wordē en betalen tot behoef als voiren twe stu.
En derdemael geroepē worden / en indien hy oick
alhoē niet en erschijnt / zal derdemael iegens hem
default gegeneu worden / en voor tproufite van diē
zal die aenclager toe gelaten worden zijnen epsch
scriftelickē ouer te leggen en die te bewysen / en zal
dye default betalē tot onse behoef. iij. stu. en voorts
recht te sien doē / en zal die gedaechde om tselfde te
sien doē vierdemael verdachuaert wordē / wel ver-
staen nochtās / indien hy den anderdemael oft der
demael verdachuaert zijnde cōpareert / zal in rech-
te ontfangē wordē mpts betalēde alle voirgaēde
kosten vāden defaultē en boeten voirē / ten waire
dat hy telcke repse nootlickē onscult hadde / daer
van hy dē gerechte genoechsaem zal doen blyckē.

¶ Van defaultē in materie vā sciftinge en scheidinge.

Item zoē wie een āder roept om te hebben scif-
tinge of scheidinge vāden gemenē boedel / sal den ge-
nē / daer iegens hy sulcke scheidinge versoucht / la-
ten roepē en citeren voor Schoudt en Schepenē / en
indien hy niet en quame derde werf geciteert zjn-
de / zal vierdemael geciteert en geroepē worden / o-
me te sien bidē Schout en gerechte geprocedeert te
wordē / tot die versochte sciftinge en scheidungē / dye
welck Schout en Schepenē den geciteerde niet cō-
parerende / zullen vā onsent wegē mitten epscher
alzulcke schiftinge en scheidungē doen alst behoort.

In zaicken aengaēde vercopinge vā goederen by
ere

executie/indien die gecōdemneerde/ wiens goede-
ren men by executie vercopen wil/ daer iegēs mit
recht per wilde seggē/ sal hem byden gerechte enē
bequamē dach gegunt werden omme zjnē redenē
te verclarē/ omme den winder daer op gehoort bi
die vāden gerechte daer op geordonneert te wordē
nae behoren/ en̄ indien die gecōdemneerde ten be-
tephēden dage niet en quame/ zal hy veruallē we-
sen van zjn redenē van oppositie en̄ weren/ en̄ zal
dye vercopinge voortganck hebben/ maer indien
die winder niet en quame ten seluē dage/ maer al-
leenlicken die gecondemneerde/ sal die selue win-
der betaelen die costē vā dien dage/ zonder te ver-
uallen vā zjn executie/ dan in dien hy vā nieuwes
executie doen wil/ zal gehoudē wesen den gecōde-
neerde van nieuwes daer toe te roepen.

CVanden ghenen die hem vermeeten actie iegens ye-
mant te hebben.

Indien pemāt hem vermeet enich recht of actie
iegens pemāt te hebben/ en̄ tzelue mit recht nyet
en veruolgede/ zal die geē iegens wien zulck recht
gepretendeert wort/ mit recht moegen bedwingē
zjn actie te intenderen/ en̄ zal als dan tgerecht hē
een behoorlicke termijn prefigeren en̄ stellē om zj
actie te institueren binnen den welckē hy zulcken
recht instituerē/ of by gebreecke vā dien / dē ge-
prefigheerden tijt ouerstrecken zijnde/ zal van zjn
recht verstecken wesen.

CVan default in materie van ontwaringe.

D 3 Item

Item indien questie vā rullinge oft ontwaringe vā erue ofte hupsen viele/ en die gedaechde niet en rōpareerde geciteert zijde/ zal terstont gecondemneert worden zijn handen te treckē vanden lande oft erue/ en vāden hupsen rullinge te doen/ indie hi oick achterstellige pachtē sculdich ware/ zal om betalinge vādien twemael geroepē worden/ en in dien hy alsoan niet en comt/ zal die aēclager toe gelaten wordē zij meininge en epschouer te leggen/ en bewpsen als hier bouē verclaert es.

¶ Vanden default nae litifcontestatie.

Item indien dat nae partijen dingplichtich mittē anderē geworden/ en epsch en antwoort ouer ghegeuen zijn/ enich vā hem wtbleef/ zal trecht mogē voort varen na tgene dat voor hem inne gebrocht zal wesen nae zij beuinden zullen te horen.

¶ Vante recht te commen.

Item die gene die verdachuaert es/ sal zeluer of bi zijner gemachtigen verschinē voir recht als hy by den Secretaris op geroepē werdt/ en zal die aēclager oft zijne volmachtige vragen of die gedaechde of penāt van zijnen wegē daer es/ en indien hy dā daer es/ zal die epscher zij aenspraek by mōde ofte gescrifte doe/ en indie hi an die aenspraccke lijnt in geheel of deel/ zal hi gecōdemneert worden die aenspraek te voldoen achteruolgēde zijn belpdinge binnē xiiij dagen/ ten waire hem byden gerechte om

om redelicke zaickē langer termijn gegunt ware
en dat selue te tepkenē op die rolle / en indien hy
binnē dē prefigeerdē tijt is; en voldede / zal die scult
by executie vā zyn goet wtgehaelt wordē / en inge
ualle hy daer niet aen en hēde noch en ljt dā rech
telicken verātwoort / sullen partypē toegelatē wer
den ten beyden zydē / te weten elc int zyne zyn ver
meeten te bewysen. Waert oick dat die gedaechde
gehoort hebbende des aenclagers eysch hē bekeer
de te beraden / zal hem bydē gerechtē daer toeden
tijt vā. viij. dagen gegost wordē ofte langer tijt na
gelegent is; vāder zaicken.

¶ Van eedt te doene.

Item en zal voortaan niemāt toegelaten worden
om by zyn eedt pet te houden / daer af dat gerecht
by tuyen ofte anderlins zal mogen blycken. In
dien oick die aenclager ofte vweerder zynen eysch
mit enen genoechlaemen en oprechtē getuyghe
wiste te bewysen / en die wederpartye ter cōtrarie
niet en dede blycken / zal hy toegelaten worden zyn
nen getuyge mit zynen eedt te stercken / nae dispo
sitie van gescreuen rechten.

Wanneer pemandt den anderen die zaicke op sijn
eedt stelt / sal schuldich wesen te sweren / oft den eet
te refereren / oft indien hy gheen van beiden doen
en wil / zal ghecondemneert worden die schult te
betaelē / behoudelic en wel verstaēde / die eyscher
eerst en voor al gehoudē zal is / des vāden verweer
der versocht zijnde / dē eedt vā niet te calūnieren te

doen/te weten dat hy anders niet en geloofst noch en weet/hy heeft een rechtuaerdighe zaicke.

Item soe wāneer pemāt vā partijen byden gerecht/ of zyn wederpartie den eedt gedefereert wordt/ zal hy moegen begeren/ en nemen den tijt vā acht daegen om hem te beradē / oft in wat forme ende maniere hy den eedt zal willen doen/ en indien hy sonder merckelicke oirsacke ten dage dienēde niet en compareerde/ zal die scult gehoudē worden voir behēt/ en bi Scepenē vōnisse gecondēneert wordē.

¶ Van dingtalen ouer te leggen.

Item als partpen beuolen werdt huerē dingtalē by geschrifte ouer te leggen / zal die epscher zynen epsch by articulen int geschrifte int gerecht op dpe rolle binnen acht daghen ouerleueren/ indien die Schout dan recht hout/ oft optē naestē rechtdach/ welke epsch de gedaechde otfangen/ zal wt hāden vanden Secretaris/ daer hy weder op scriftelicke arwoirden zal binnen gelijke acht dagen dair na/ en depscher die naeste acht dagē daer op replicerē/ en voirts die naeste volgen acht dagē te duplicerē en telcke termine die scrifturen te wisselen als vā den epsch gesept is sonder meer te scriuen/ ten wa re dat zi merckelicke redenē hadden ter contrarie / dat staen zal tot kenninge wandē gerechte.

¶ Als daer feyten zyn productie te doen.

Item indien die zaicke vollcreuen zijde beuonden
wordt

wort in septen en bewijs gelegē te sijn / salt gerecht
partpen toe laten om huerē vermeten en meinin-
ge te bewysen binnen. xiiij. dagen / ten waire tge-
recht beuonde hem van langher tijt van noode te
sijn / om welke bewijs van getuygē te hoeren en
te ontfangē zal die Schout een vāden Schepenen
mitten Secretaris moegē committeren / welke
commissie dpe Secretaris gehouden zal wesen op
die rolle te tephenen.

¶ Van materien van rechten.

Indien oick die zaicke in rechte gelegen es / en dat
ter geen septen en sijn te bewysen totter zaicke die
nende / zullen alle huere bescheit vuegen bi huerē
scriftueren.

¶ Van bewijs byden dingtaelen ouer te legghen.

Item als partpen geordoneert es byden gerechte
haer dingtaelē by geschrifte ouer te leggen / zullen
zy huerē scriftueren ouerleggē / en vucgen alle al
zulke brieuē en munimēten oft coppe autentijck
van dien / daer mede zy huer vermeten in die selue
scriftueren gealligheert nemen te verifiseren en
te bewysen.

¶ Van certificacien.

Sullen oick geen certificacien in tgerecht ontfan-
ghen wordē om daer recht nae te doene / ten waire
zaicke dat die tuygen daer inne ghenoemt weder
omme van nieuws bi Commissaris vande gerechte
E ghe

gehooft waire/op altulckē articulen vāden scriftu-
ren als den Commissaris by partiē ouerlept zullē
worden/daer op nochtans die wederpartiē by Co-
missaris verdachuaert zijde zij interrogatoriē den
seluen Commissaris ouer te geuen/en die getuigē te
sien sweren indient hem goet dunct.

¶ Van te renunciëren van productie.

Item als partiē huerē getuigē beleit hebbē/en dē
tijt hē byden gerechte geprefigecrt ouerstreckē es/
zullē alsdan renunciēre van wider productie ofte
meer tuggē te beleggē/en publicatie der tuch-
nisse te begherē/twelck hē tgherecht gunnē sal/en
daer na sal partiē iegens dye tuggē en huerē tu-
chenisse te mogē seggē dat hem goet dūckē sal/en
daer na binnē acht dagē haer tughē en haer de-
positie beschermē en saluerē/en voirts in de zai-
cke concluderē/en recht en iustitie begerē.

¶ Van mondelinge dingtalen op die rolle te teykenē.

Item in zaicken van cleppen importatie/daer die
Schepenē partypē niet en ordonnerē van scriftue-
rē te dienē/zal die Secretaris die mōdelinge ding-
talen int corte op die rolle aēreikenē/ende daer oick
vonnisse appoict of vlucht oordel daer op te geuē
by vuegē/daer vā die Secretaris hebbē zal. i. stu.

¶ Van partijen te condemnēren oft absolueren.

Itē Schepenē zullē voortāē haer sentēcie promun-
cie

rierē bi cōdemnatie ofte absolutie/ en sal die Secre-
taris daer achter aē settē die date vādiē / zond dat
si rechte of onrechte aēspzraeke/ inlepdige of wlei-
dige oft dier gelijcke woordē meer brupkē zullen .

¶ Van costen te betalen.

Item in alle rechte vorderinghe die voor Schoude
en Schepenē gehauden zullē worden/ zoe wie van
partie inden onrechten vallet/ zal alle die oncostē
betalē vander wederpartyen/ ten waire wt mer-
kelicke redenē by vonnisse van Schepenē die costē
gerompenseert wairē.

¶ Op geen copien te wysen.

Item en sullē Schepenē niet wysen dan op origi-
nale brieuē oft copien gheaucentpeert by Secre-
taris partypendaer ouer geroepen.

¶ Van appelleren.

Item vā alle vōniseē gewesen by Schout en Sce-
penē vā Amersfoort/ zullē partie die hē latē duckē
beswaert te zijne/ daer van binnē tien dagē mogē
appellerē aendē houe prouinciael/ en haer appel
aldaer verheffē binnē eē maēt/ en binnē een maēt
daer na itroducerē/ en ver volgē op die gewoōlic-
ke boete/ of by gebret vā diē sal beroep bi hē gedaē
desert en zonder cracht wesen/ en dat gewesen vō-
nisse ter executie gelacht/ en die boete tot onsen be-
hoef geexecuteert worden/ zonder enige simulatie.

¶ Van pandinge ende executie.

Item dat van nu voortaeu niemādt geexecuteert oft gepant zal worden/ ten zy hy by voorghaende vonnisse oft plechte gecōdemneert zy/ en̄ zal die selue executie verst gelychedē aen de tylbaer haue van de gecondēneerde/ en̄ indiē daer geen tilbaer haue en waire/ of dat daer niet ghenoch en waire/ salmen voirts executeren aen die pegelicke onroerēde goederen/ en̄ ander vordelicke goederen / in diē daer enige zy/ indiē niet/ of n; genoeth/ voirts executeren an die vruchten vanden thysgoederē/ leengoederen/ en̄ alle vordelicke goederen by vercopinge / behoudelic altyt dē ouer heer zyn recht / of bi gebreke van al tgeen voorbes/ zal die gecondemneerde gheapprehendeert wordē/ indient die winre begeert/ en̄ geuanchelicke gehouden wordē tot zynen costē.

Item als pemant in enighe personele actie gecōdemneert es/ sal des Schoutē dienaer na behoorlike sommatie die hauelicke goederē by hē aenghecast in presentie van Schout en̄ enige vāden gherechte by goede inuētaris stellē in verzeekerder handt/ en̄ aldaer houdē ses dagen/ en̄ alsoan/ indiē daer binnen middeler tijt geen betalinge en gheschiede/ zal hy sulcke goederen opēbaerlickē vercopen an gerede penningē/ daer mede al voeren betalen den winre zyn toegewesen penningen/ en̄ daer nae aftrecken zyn behoorlickē sallaris mit ten oncosten van die vercopinge/ en dat ouerscot den gecōdemneerden wederghēuen.

Die

Die Schoudt wanneer hy pandt sal hebben voor
zjn sallaris .i. stuu. en wanneer hy leueringe doet
zal hy hebben. viij. stuuers.

Item so wāneer pemant gecondemneert wort zj
wederpartie te betalen/daer enige boeten of penē
opstaen/sal die Schout zj boeten oft penē niet mo
gē executerē/tē ū partie eerst en voir al voldae es.

Item indiē pemant aengesprokē wordt mit Scē
penē brieuen inhoudende condēnatie/oft met eni
ge plechten niet veriaert zijnde/zullen hy promisse
en op cautie geexecuteert wordē/ten wair dat die
gecondēneerde in dzyeē dagen cōde doceren vā be
talinge/oft vā enige āder rechtelike weer en per
emtoor middel ter contrarie/daer om hy niet ge
houden en soude zjn zulk te doene.

Item als pemant hem mit recht opposeert legēs
pandinge en executie/sal gehoozt wordē in zjn al
legatie/en men zal die redenen van zj oppositie sō
meerlyck ende int cort verstaen/en sal nochtans
die begonste executie huerē voortganc hebbē/ten
wāpre dat wt merckelycke redenen dpe selue hy
den gerechte opgehouden/en gesurcheert wordē.

Item of pemant tonrecht geexecuteert worde/oft
bouen die somme dan hy schuldich es/zal die gene
tot wiens versoethe alsulche executie gedaē worde
gecondemneert worden partpe gheinteresseert te
betalen alle costen/scaden/en interesten hi ter cau
se vādiē geledē heeft/en daer toe dē seluē geinter

esseerde betalē twe Carolus gulde / en daerē bouē tot onsen profite eē Carolus gulde / wel verstaen / dz der executie enē wel voorts gaē / zal totter sōme onge executeert zijnde int vonnisse ofte plecht begrepe.

Item indien yemāt mitter daet executie belette / te weten den Schoudt Scyepenē oft dienaers buyten den huyse te sluyten / ofte daer wt te kerē / oft de pande wter hādte te nemen / oft die gene pandē genomen woude hebben / die soude verbuerē tien Carolus gulden tot onsen behoef / en soe wie dat enich vanden Schout Scyepenen oft huere dienaers wten huyse steten oft schouen / dye zoude verbuerē twyntich Carolus gulden tot onsen behoef / en soe wie dat mit stocken / stenen / oft wapenen sloege of stacche / dat soudemen rechten metten swerde an zijn lijf.

Item als yemāt bysentencie en vōnisse van Scyepenē gecondēcert is / en vā tselue vōnisse niet geappelleert en waire / salnē na die tien dagen hem doen sommeren oft vermanē / dat hi binne .xiiij. dagen vōnisse voldoe / en indien hy des niet en dede / zal hy alsdan geexecuteert worden an zijn goederē in manieren als bouen gesept es.

¶ In zaicken van wtheemfchen ende borgereniegens wtheemfchen.

Wanneer eē wtheēsche enē borger voor recht aē spreecken wil / zal hy den borgher voor recht doen biedē ten naesten rechte dach / ende die wete an zijn
per.

perfoon doen doe/ ofte tot sinen huyse oft woſſtat/
welcke dach dpe burger gehoude wert wair te ne
me/ en op die ſtaende voer opte aēſpraeck vādē wt
heemſchē tandwoorden/ of by gebreke van diē ſal
die wt heemſche toegelaten worden in vermetē te
bewyſen/ omdat gedaē zijnde hem alſoan by ſche
penē recht gedaen te worden na behore/ en indien
die wt heēſche winre d̄ zaicke es/ ſal die ſentēcie tot
linē vordel gegene zōd enich v̄trec gexecuteert wor
dē/ eerſt op de haulike goederē vādē gefōdē neer
dē burger/ en indiē daer geē haulike goederē en
wairē of niet genoch en wairē op ſijn and̄ gode
ren zonder dpe v̄copinge vā dien te v̄treckē oft wt
te ſtellē/ oft enige kerck geboden te doen/ dā ſullen
die ten naēſtē rechte dage opēbaerliche geroepē en
vercocht/ den meēſten dair voir biedende/ en laeſte
verhoger/ den welcken coper daer af behoirlichen
briēnē by die vādē gerechte gegene ſullē wordē/
indien hy zulx aen hem verſouckt / mits opleg
gende die penningē vanden coop/ vanden welke
die winre der zaicke betaelt zal worden/ en die co
ſten vander executie af ghetogen zijnde/ ſal touer
ſchor den gecondemnerde ghegeuen worden.

¶ Van onrechte executie.

Indien yemāt mit orecht een āders goet by execu
tie oft anderſins doet vercoopen/ en dat gerechtelic
ken wederſtaen wordt / zal die vercooper verbue
ren tot onſen proufijre ſes Carolus gulden/ en in
dpen yemant te onrechte executie belet/ dpe zal ge
condēneert worden in de coſten / ſchaden/ ende

interesten den vercooper te betaelen.

¶ Van borch te stellen die goet by executie coopt.

Item pemat die enich goet coopt dat by executie vercocht wort / zal dpe selue terstont wisheyt doen en borghe stellen om te betalē op zulcken termijn als int vercopen bevoorwaert zal zijn bi cōsent van den credituers / ende indien hy zulk nyet en dede / soe salmen dā tvercochte goet weder vercopen tot zyn perikele en kosten.

¶ Van executie op sententie.

So wanneer enich goet by executie oft andersins by dpe vanden gherechte vercocht werdt / zal die Schoude voor zyn salaris daer af hebben telcke reple vier stu. die twe Schepenē elc twe stuuers / en die Secretaris / die van als pertinent registers houden zal / oick twe stuuers.

¶ Van goet om reet gelt te vercopen.

Soe wyse voor recht verwilkuert en consenteert dat by gebreck vā betalinge zyn goet om reet gelt vercocht sal moghen werden / dyens goet salmen by gebreck der seluer betalinghe met een sonnen- daechs gebot inder kercken roepen. ende des maandages daer na om gereet gelt te vercoepē / zonder meer geboden daer omme te doene.

¶ Van consignatie van penningen.

Soe

So wanneer enige penningen dier ordonnantie van die vāden gherechte / oft andersins by enich van partiē oder tgerecht gebrocht wordē / sullē al sulcke pēningē geleuert wordē in hāden vā eē vāden Schepenē / die tgerecht dair toe ordōnerē sal / omme bi hē bewaert te wordē tot behoef vandē genē die int wteinde vād zaickē beuōdē sullē wordē daer toe gerechticht te wesen. En en zal die voirē Sche pen alzulcke penningē niemant moghē ouer ghe uen / sonder ordonnantie van Schout en Schepe nen / op pene van daer voirē inne te stacn / en zal hebben vā zjn bewaer nisse den hōderste pēninch / en die Secretaris zal in zjn register stellen die pē ningen in specie / dpe den Schepen onder gegeuē sullē worden / daer van hy geloont zal worden tot rapatie vā Schout Burgermeesterē en Schepenē.

C Van preferentie tusschen veel crediteurs.

So wanneer goet by executie vercocht es / en dair veel crediteurs zjn / sullen die penningē vand ver cochte goederē cōmende onder eē vandē Schepenē / daer toe bidē gerechte geordōneert / gebrocht wor den / omme bi hē die te bewaren ter tijt toe / dat op die preferentie geordōneert zal zjn. En ten eynde dat niemant vāden creditueren hier inne vercoct en zj / zullen alle die creditueren die drie sonnen daechs gheboden an een comende openbaerlichē in die parochie kerck gheroepen wordē / omme op enē zeeckerē betaemlichē rechs dāge voir tgerecht te commē en van huerē recht te tonen / tzy vā pre ferentie oft concurrētie / dat is te weten / tzy dat zj

F wil,

willen seggē voor die andere credituers betaelt te wordēte behorē/ oft dat y gelyckelichē alle gader na aduenāt van huerē schuldē vāden voirf pēningē betaelt behoerē te werdē. En die materie van preferētie getermineert ynde/ zal die Scheyen/ onder wien die penningē leggē/ enen pegelichen vāden credituerē leueren/ achter volggēde vōnisse bi Scheyenē daer op gewesē. En dit al op cautie/ die elck een vāden voirf credituerē sal stellē vā te restituerē/ vant geen hy ontfāgen zal hebbē. Indien pemāt binnē slaers en ses weecken nae date vant voirf vōnisse quame/ dye van beter recht dede blyken/ ofte mit hem deelē na aduenāt als bouen/ indien hy vā gelicke recht conde bewysen/ en en zal die Schepē/ onder wpe die penningē rusten/ die selue oder die credituers niet āders mogē deplen/ dā voir gesept is/ op pene dat hy gehoudē zal yjn die credituerē daer voirē te respōderē ter somme vādē pēningē toe/ by hē anders dā voirf staet gedeplt.

¶ Scheyenen recht.

¶ Van cloesteren geen eyghen te moeghen copen.

Item geen geesteliche geoirde personē/ collegien/ gasthuyslerē/ kerckē/ cluysen/ capellē/ oft enige geesteliche vōgaderinge/ hoe die yjn mogē/ by hē oft enige anderē voor hē tot huerē profite en zullē mogē copē oft vercriggē enige erue/ eygē oft enigerhāde immobil goederē/ op pene dat alzulche cōtract oft coop vā omweerden zal werē/ en dat die vcooper daer en bouē arbitralichē gecorrigēert sal wordē. Ende waert oic zaiche dz die selue religiose plaetfē enige onrue/

onruerēde goet gegeuē oft by testamēte gemaict
wort/ zullē tzelue mogē otfangen/ dan zullē gehou
dē wesen binnē iaers tzelue wt harē hāden te stellē
ēn alienerē in weerlicher hāt/ opt vbuere/ indie zi
zulx niet en deden/ vāden seluen goeden tot onsen
profite/ ēn die zulx anbrocht ēn te kennen gaef/ zal
vant selue goet genieten den tiensten penninck.

¶ Gheen eruen te moeghen ontfangen.

Itē en zullē geē geestelike geoirde personē/ noch
geē geestelike plaetsen enige eruē mogē otfāgen
by successie/ ten waire by testamente oft gemaickē
dā als dz int voirgaen artikel verclaert es. Wairt
oick dat enich persoō: mā of wijf hem mit zjn goet
in een cloester begaue/ sullen die naeste vrieden ēn
maegen tselue goet mogen lossen/ ēn wederō inco
pen binnen iaer ēn dach: den penninc achtiene/ ēn
indien zp zulx n: en deden/ zal tzelue cloester tvoirf
goet binnen tarrest tvolgēde iaer weerloos wer
den als voirf es.

¶ Van transporten.

Soe wie enich lāthuyfen/ erf/ oft enyge oruerlike
goederen binnen d stat ofte stat v:ph: gelegen zal
willen trāsporteren/ oft oic mit enige renten of pē
ningen belasten/ zal zulx gehouden wesen te doen
voir Schout of zine substituit/ ēn die vāden gerech
te vā Amersfoort / of te minstē voor twe Scypenē
in iegēwoordich: vāden Secretaris / ēn zal tzelue
mogē doē bi hē seluē/ of bi zj gemachtichde specia
licdaer toe oder enich autētyc regel gedeputeert .

f 2 Van

¶ Van ouerdrachten vā tijns goederē ge-
houden van Godtshuyseren.

Item tijns goederē die gehouden wordē van enige
godtshuyseren oft van die stad/ die zullē ouer gaē
voor Schout en Schepenē sonder preiudicie vāden
tijns here/ als dat zijne tijns aengaet/ wtgenomen
onse tijns goederen/ die ouer gaen sullen voor on-
selandt Kentmeyster.

Wanneer iemāt zijn goetd voir Schout en Sche-
penē ouerdraecht zond in eygēdoms brienē aldaer
te tonē/ so sal des niet iegenstaende die ondracht bi
die vāden gerechte gepasseert en besegelt worden/
des sal in die Schepenen brief gestelt worden dese
clausule: behouden een pegelicken zijns rechts.

¶ Van fallaris om ouer transporten te staen.

Item die Schout zal hebbē vā eē ouergift drie stu.
indie daer mer een ouer geuer en es / en indie twe
of meer es/ die samēlickē huer gemē recht ouer-
geuen willen/ zoe zal hy hebben dubbelt gelt/ te we-
ten ses stu. en die Schepenē zullē hebben van een
ouergifte elc drie groot/ en indien daer meer ouer
gheuers zijn / zal elc van twee Schepenen daer
van hebben dubbelt/ ende omme den seluen brieff
te beseghelen/ tzy ofter veel ouergheuers zyn dan
niet / sal die Schout hebben voir in regel twe Ca-
rolus gulde twe stuiers/ en die Schepenē elc drie
groot / ten ware datter meer ouer geuers waren/
dan salt dubbelt wesen als voir es.

Die

¶ Die Secretaris register te houden.

Item die Secretaris zal gehouden wesen register te houden vā allen ouergiften/die voor Schout en Schepenen geschypen/daer voor hy hebben zal van elcke ouergifte drie groot/ten waere datter meer ouergeners waerē/dan sal hy hebbē dubbelt gelt.

¶ Van certificaten.

Item van alle certificaten die voor Schoudt en Schepenen gepasseert wordē/zal die Schout vāt ouerstaen hebben twe stuur/en die Schepene elc een stuur/die Secretaris insgelijc een stuur.

¶ Van plechtē en rentē aen te brengē binnē eē maent.

Andetenepnde dat pemant die enige transport zal willen ontfangen/oste enige renten wtē voor onruerlycke goederen copen/ salmen nu binnen Amerfoort mitter clocke af luydē en vōdige/ in diē pemāt enige plechtē/rēten/ oft enige pēningē staende hadde op enige onruerēde goederē binnē Amerfoort of die vriheyt gelegē/ binnē een maēt naestcomēde gehouden sal wesen bydē Secretaris int register laetē aentepkenen/ of by gebrecke van diē en zullen alsulke plechten in materie van preferentie den genē die ionger plechten hebben niet preiudiceren/daer af die Secretaris vāt aentepkenē zal hebben vā elc eē halue stuur/ende zal die selue Secretaris des van pemāt versocht zijde gehoudē wesen te duersē en te visiterē alle zij regi-
F 3 Aeren

steren/ en̄ partie zekerlicken ōderrichten/ of alzulke
ke goet alst belast int register aengeteykent es of
niet/ daer af dat hi hebben zal voor; z̄n moite en̄ ar-
beyt vā te duer sien tregister vā elcke iare/ daer hi
sueckt/ een halue stupuer.

¶ Goet te belasten mit losrenten.

Item zo wie z̄n huysen/ eruen / oft goet zal willen
belasten mit enige losrenten/ zal dat comen belien
en̄ uplegen voor; Schout en̄ Scapenē als voirs es
zōder den eygē oū te genē / en̄ wederō in erf-pacht
te ōtfāgē op alzulke losrētē als daer wtūocht z̄n/
n; iegēstaen/ datmen vā outs zulcx plach te doene.

¶ Van yemandt te beletten z̄n goet ouer te geuen.

So wanneer yemant belet wort z̄n goet ouer te
geuen of te trāsporteren/ salt trāspoor̄t op staē ter
tijt en̄ wplē toe Scapenen kennisse genomen heb-
ben/ wie van hem bepden recht of onrecht heeft/
en̄ den genen die in onrechte beuonden wordt/ zal
tot behoef van z̄n partie gecōdemneert worden
in alle costen/ scaden/ en̄ interesten.

¶ Van renten op huysen.

Datmen vā nu voort aen binnē Amersfoort geē
huysinge/ eruen/ ofte hofsteden bewaren noch be-
lasten en zal mogen mit enige iaerlicxe ontlosber-
tisen of erfrenten/ mer die z̄n huysen ofte eruen
binnen Amersfoort zal willen belasten/; al zelue
mo

mogen doen mits dpe hypotequen: die pēninc. xx. en niet hooger/ of die penninck. xvi. en niet daer onder/ welke renten die vercopers ofte hueren erfgenaemē alcht tot hueren geliefte sulle mogē lossen/ mits betalende die verlopen ende verschenen renten en pachten mit die hoofsomme.

¶ Van stadts schulden.

Dat alle brieuen hypoteque houdende zullen voir d' stats schulden gaen/ indien die ouder zijn van da te dan der stadts schult.

¶ Te moeghen disponeren by testamente.

Item zoe wie van zynen goederen zal willen disponeren by testamente/ codicille/ of wterstewille/ zoe wel vā mobile als immobile goederē binnen Amersfoort oft die vrph; gelegen/ zal zulx mogen doen voor: Schout/ twe Scyepenen en Secretaris/ ofte voor notaris geapproveert byden Furst van den lāde/ oft byden Houe provinciael vā Utrecht/ en drie getuygē: mās personē/ ten minstē. xvij. iaren out zijde/ welke notaris en tuygē in presentie vāden testatuer tzelue instrumēt zullē oderscriuē. Indiē oic die testatuer zij testamēte bi mōde maict sond te begerē enige scrift daer of gemaict te werdē/ zal die notaris gehoudē zij binnē d' ypeē dagē al zulche testament oft wterste wille by gescrifte te stellen/ en een openbaer instrumēt daer af te maicken en tonder scriuen/ en tzelue bi drie tuygen/ die aldaer present geweest zij/ mede doen ondt eikenē.

¶ Van hylicken/ hylxvoirwaerden/ lijfprochtē/ &c.

¶ Van kinderen die hem seluen hylicken.

Item eē weduwe/ ionckvrou/ oft iōgelinck/ die hē seluē voor. xxv. iarē hylic bupte zjn vader oft vaderlike ouders/ den seluē sullen die vader oft moeder niet gehouden zjn enighe goeden tot vorderinge vā en huwelick te geuē/ noch by testamente/ ofte wterste wille hehoudē wesen pet achter te laeten.

¶ Van man ende wijf.

Item die goederen vā man en wijf gelegen inden landen vā Orrecht en zullē niet gemeē wesen/ ten zp dat eerst haer geboden inder kercke gehadt/ en malcāderē voor der kerckē getrouwet en inne gelept hebben by cōsent vā vriēden en magē/ an beuden zpde/ en daer nae tot eenre tafel geweest/ ende malcāderen beslapē hebben/ en dat gedaē mde/ zo zal huerer beyder goet eerst gemeē zj/ en zullen gelijck deplē na tscheidē vāden bedde oft huwelicke.

Man en wijf hebbende geboorte by malcanderen of niet/ en zullē geen huysingen/ hofsteden/ eruen/ of renten mogen ouergeuen/ weerloos werden/ noch bewaren in eniger manieren/ ten zp tlamē derhant/ of by gemeen consent.

Item alle schulden die man of wijf tzaemen oft elc bysonder/ voor/ oft staende houwelick/ ghemaect hadden en schuldich wairen/ salmen mit recht an haer beyder goederen moeghen verhaelen.

Item

Itē d; staende huwelick geen wijs bupten consent
van haer man enige schulden sal mogen maickē /
z; en waer een opēbaer coopwijs / in welke geual
le z; schulden zal mogen maickē / en huer gemeen
goederē vbinden in z; aickē huer comēscap aēgaen.

Item alle leengoederen / tijnsgoederen / erfspachtē
oft anderen heerliche en vorderliche goederen / die
enich man of wijs ontfangen heeft / of hem aenge-
erft z;ijn van hueren ouders / sullen succederē op die
zijde daer z; van getomen z;ijn.

¶ Van lijfsochten.

Item dat mā noch wijs malkanderē geen goet ge-
uen noch maickē en zullen staende huwelic dā lijf-
sochte alleē / welke lijfsocht z; malkanderen zulle
mogen maickē zoder daer by te preindicerē die lijf-
sochten vandē voirbedde / in welke geualle z; hem
reguleren zulle na beschreuen rechten.

¶ Van goet in lijfsochten te besitten.

So wie enich goet in lijfsochte besit / zal tzelue ghe-
bruycken als men zulk goet gewoōlichen es en be-
hoort te gebruykē / en tselue in vake en dake hondē /
en indien hy zulk niet en dedē / zal hy den eygener
vā sinen schadē en interesten ter cause vā dien ge-
leden tot taxatie van die vāden gerechtē opleggē
en betalē / zond d; hi van z;pnē lijfsochte vualle zal.

¶ Van boedelrechts

¶ Item

Itē man of wif die boedelharder gebleuē es / zal dē
erfgenamē / daer hy schuldich es iegens te deplen /
rechte bewiflinge doē vā allen goederē / die de per-
soō / die daer doot gebleuē es / int laetste vā ypnē le-
uē beletē hadde / het yd dat die goederē y indē sterf
huyse of daer bintē / binnē der stat of die vrih / en
indiē enich goet bydē rechte indē sterfhuyse beuō-
den wert / also verre als die erfgenamē begerē / so
zal dat gerechtē des goets recker wesen / dattet dē
erfgenamē niet ocsupt en werde / en men hē daer
ārichtē mach alst recht wifst.

¶ Vā boedelcedulē.

Item als iemāt boedelcedulē ouerleueren zal / dat
zal hy doen tot zulcken dage als hem byden recht
gestelt wordt / ende als die boedelcedule ouer gele-
uert zal wesen dē erfgenamē / so zullē die selue erf-
genamē huer beraet daer op hebbē .xiiij. dagē lā /
en indien dā rechrtdages / oft ten naelsten openen
rechrdage daer nae / soe sullen die erfgenamen die
selue boedelcedulē int heel ofte deel mogen weder-
spreken / en huer gebreechē / die y daer op weten /
int scrift diendachden boedelharder ouerleueren /
daer die boedelharder dan oick yjn beraet op heb-
ben zal totten naelsten rechrdage: ouer .xiiij. dagen
daer na / waer op yd dan dingplechtich zullen woē
den / en die Schepenen zullen recht wifsen.

Itē so wanneer die boedelcedule geclaert es / te we-
ten by middele oft wiflinge der Schepenē / oft bi roe-
latinge der partijen / dat y niet gewraect en wert /
soe zal ope boedelharder daer dan mede volstaen /
behou

behoudelycken dat die boedelharder in eedt daer
dā op doen zal als recht es sonder bedroch/indie dē
seluē boedel binnē slaers en daechs mit recht aēge
sprokē werdt.

¶ Van goet toe te besegelen.

Item wāneer die Schout en Schepenē enich goet
toe besegelē/ daer af sal die Scout hebbē. xiiij. st. elc
vādē twe Schepen/ die daer toe gestelt wordē. iij. st.
En wairt dz enich boedelharder: hi zi mā of wijs eni
ge stote / die mittē Scout Schepen en des gerechts
zegel besegelt waire ontsegelde oft brake/ oft dede
ontsegelen ofte breechē/ heymelickē of opēbaer bi
hem seluen buitē dē gerechte/ dat zondē rechtē
tot arbitrage vāden Schepenen naeghelegēheyt
vāder zaiche. En almen dz goet weder ontsegelē
zal/ daer af zal elc vāden twe Schepenen diet be
uolen werdt hebben twe stuers.

¶ Van brieuen in gemeen boedel.

Item als twe of meer in enige goedē bestorūē in
die brieuē die inden boedel in zullen gelept wordē
onder dē outstē: prefererende alcht een mans per
soō voor eē vrou persoō / die bewaerd d selfd brieuē
wesen zal/ en die and mogē dan vidimus wt zulke
brieuē nemē op huerē kost/ maer wair dz zaiche dz
huerder enichre voirē deel indien goedē hadde/ so
dz hi bi die besterfte her meerdeel in die goedē had
de/ ope zal bewaerder der brieuen worden behou
delycken dat die ādere alle vidimus dair wt nemē
mogen als voirē es.

¶ Van weduwē voir die haer wt te gaen.

Item een wedue sittēde in gemeē boedel mit haer mā die voor die haer wtgaē wil / zal mit hair dage-
lyce clederen wtē boedel gaen zōder yet āders mit
haer te dragen ofte versteckē te hebben / en dat ge-
daen hebbēde zal ʒp vāder schuldē en lastē des boe-
dels ogehouden ʒn / waert oick dat namaels beuō-
den worde dz ʒp yet vāden boedel vsteckē en wech
ghedragen hadde / sal ʒp des boedels plechtich ʒijn.

¶ Van man ende wif.

Een gheplict mā die enige grōden vā erue / rēten
ofte huerweer vā enige goede gelegen binnē der
stat of d vryh; vādīe otfaget staen huwelic roopt
ofte vcrlycht mit penningen wtē gemeen boedel cō-
mende / zal dat otfangen tot ʒyns en ʒns huyfrou-
wen behoef: halfe en half. En aengaende van leen-
goederen / tʒlsgoederen / erfpachten / of āderen vōe-
delicke goederen / die de mā staende huwelick ont-
fangen zal als bouen / daer af zal hy ʒijn wif ofte
hueren erfgenamen begroten ofte verstoren van
de een helft vāden weerde vāden voirē goederen.

¶ Van tvordeel van een man.

Item een mā zal ten ouerlyden vā ʒpnen wifue tʒp-
ne vordede hebben en nemen voor wten boedel dat
beste hernalch tot ʒpne lʒue behorende / mit alle
clederen / rōemē / talfhē tʒpne lʒue behoren / voor
die die beste peerden die dā daer ʒn / diemen rʒden
en

en daer hy zyn here mededienen mach/ten minsten
out wesende twee iaren/wtgenomē wāgēpeerden
die dagelijc in die wagen gaē om loō dienēde/noch
zal hy hebbē een silueren schael/een paer vlessen/
een dweele/een bedde/een hooftpucluwe/een oor-
cussen/een deken/een paer slaepplakē: vā elke dat
beste/zo verre alst daer es als zyn wif sterft.

¶ Van tvordeel van een vrouwe.

En vrou sal tot hueren vordede nemen ten ouer-
lyden vā hueren mā wten gemeen boedel alle cle-
deren als dan tot hueren lyue behorende/voort an
dat beste coffer/mit alle hooftclederen/eē beken
een watervat/eē dweel/een tafel mit eē tafellakē/
een tinnekā/een stoel met een cussen/een bedde/eē
deeken/een paer slaepplacken/een pot/een ketel/
wtgenomen brauketelē daermē hoppen bier me-
de vrouwet/een cadelac/een hael/een tāge/eē bijl
m; een block: vā elke dz beste/alzo verre alst daer
es als haer man sterft/maer waert zaicke dat van
elcken dinge mer een waire/dat selue zal die vrou
tot hueren vordede nemen.

¶ Van tvordeel vanden outsten soon.

Die outste soō sal tot sinen vordede nemen voor zyn
moeder ofte stiefmoeder wt zyn vaderlijcke goeden
so veel als een mā neemt voor zyn vordede na zyn
wifsa doot wten gemeen boedel.

¶ Van gemengoet.

§; Man

¶ Wanneer enige borgeren oft andere gemeē goet
flamen hebben binnē die vyfheit vā Amersfoort /
en wāneer zy niet en cōnen verdragē omede flā-
men te gebrupchē of die te verhuere / so zal mogen
die genedie vāden anderē gesceidē wil wesen / sel-
ue gemeen goet stellen op een zeecher hups te ge-
uen ofte te nemen / en zal die wederpartie gehou-
den wesen / selue zo accepterene / of daer voren te
wlaetē / ten waire dat zy vāden proprieteyt en dep-
gēdōnne scheydinge begeerden / dz zy in zulcken
geualle doen sullen alst behoort.

¶ Van nieuwe wercken te verbieden.

Item indien dz yemants den anderē te na of te ho-
ge timmerde / sal die gene niet hynderlich es ofte te
na gaet / ny recht mogē vbiēdē / en dz ter plaetzen
dairt werck gemaict werdt / en wes naderhant op
of ant begōnen werck getimmert wort / zal by pro-
missie en zōder āder kennisse vā zai chē gedemoleert
en afgebroken worden / tot coste vāden genē die ie-
gens zulx vbot gedaē heeft / wel verstaen nochtās
dat die selue die alzulck werck begōnen heeft mit
stellen soufufante cautie o twert af te brekē / idie dz
beuōdē wort also te behorē voirts zal mogē rimerē

¶ Van timmerage.

Item indient gebuerde dat yemant van ny voort
an zoude willen nieuwe fundamenten leggē ome
te timmeren / sal gehoudē wezen dz sijn naeste ghe-
buer gerechtelicken te laten weten acht dagen te
voort

voer eer dz hi dat fundamēt zal willen leggē / hoos/
watt / en in wat manierē / en die geswozē daer bi ne
mē / en als hi dā begōnen heeft alzulche fundamēt te
leggē / zal voirts mogē timmerē / tē waire zj naste
buer hē dat v̄bode eert werc vier voet hooch bouē
die aerde waire / en indie hē niet v̄boden en worde
voirts te timmerē eer twerck vier voet hooch wa
re bouē der aerde / zal mogē voortuarē zōder v̄bue
rē / en zj begōnē werc volmaikē / tē wair / aicke die
nabuer absent waire / die welken in zulche geual
le / zulc in acht dagen na zjn wedercomste die tim
meringe zal mogē v̄biedē. Wairt oick so dz thups
oft getimmer volmaicht wair eer die nabuer weder
thuis quame / sal zj scadē en interestē mogē eyschē
en thups oft getimmer zal mogē bliuen staen.

Wairt oic zō dat iemāt enich werc of huisinge tim
merde / zōnd die wete te laten doē aenden genē dpe
zylc hynderlic soude mogen zj / en dat selue getim
mer iaer en dach in calck gelegē en gestaē heeft / so
sal dat getimmer mogē bliuen staē / mer mē sal dē
genē / die alsulke getimmer te na geboutwet es / v̄
storinge daer van doen tot kennisse vā tgerichte.

Als eē den anden zj timmeringe v̄biet / wie inden
ōrechte beuōden werc / sal zj wederpartie zj costen
en scaden opleggē tot taxatie vā Schout en Sche
penē / en sal die gene die twerck verboden heeft tot
bejoeff des gerechts v̄bueren een Carolus gulde.

¶ Van huysen oft schueren daer renten
wtgaen niet af te breecken.

§ 4 Item

Item hupsen oft schueren/ daer pemāt enige ren-
ten wt of op heeft/ en zullen in gheenre manieren
int geheel oft deel afgebroken mogen werden / of
oic daer wt nemen tgeen d; aert vast of nagel vast
es/ dā by aduys en oir lof vāden Raedt vā Amer-
foort/ ten waire by stelde cautie van d; zelue hups
wed te v̄cimmerē/ op een boete vā .xxv. carol. gul.

¶ Van borger te worden.

So wie vā bypten binnen Amerfoort cōmt wonē
en burger van Amerfoort begheert te wesen. sal
commen voir Schout Burgermeesteren en Sche-
penē/ en laten hem instruēn eedt te doen/ en beta-
len die gerechticheyden daer toe staende. te weten
.xij. stuuer tot profite vāder Stadt / daer vā die Se-
cretaris gehoudē zal wese register te houdē/ en tek-
kenē den dach en date wāneert gheschiet/ daer vā
by hebben zal van een pegelick drie stuiuers. Ende
wpe iaer en dach woonde sonder vuer en licht te
houden/ zal sijn borgerchap verliesen.

¶ Van grafborgers.

Dat vā nu voortan die vā Amerfoort geen graf-
borgers meer aennemē en sullen/ en die ghene die
daer nu sijn sullen outborgert sijn / ende niet ghe-
nieten de burgerchap vander Stadt/ en indien by
hem onderwonde ter contrarie te doen/ sullen die
gene die daer ouer staen zullen/ tzy Schout Bur-
germeester Schepenē en Secretaris v̄buere telc
ke reple .x. Carolus gulden/ en bouen dien byden
Houe

**Houe provinciael vā Orrecht arbitralikē gestraft
wordē.**

¶ Van kucken ende bruecken.

Indien pemandt den anderen iniuriert in woord
den oft in wercken/zal die selue geiniuricerte ghe
houden wesen in actie te institueren binnē siacs/
oft zal daer van veruallen zijn.

Indiē pemāt dē āderē sulche iniuriē aēgeseit had-
de daer bānssemēt behorē soude te volgē/zal de in-
iuriāt gecōdēneert wordē tot oſen profite: in cē boe-
te vā .x. Carol gul. en tot behoef vā partie dubbelt/
en zo verde pemāt dē officier oft ādere in gelikē sta-
te iniurieerde/zal die boete vō dubbelt wordē/tē wai-
re d; tet seit sulx gequalificeert wair/datter merer
correctie zoude schynen te vallen/zal die iniuriant
gecōdēneert worden tot discretie vāden gerechte.

Alle iniurien zullen oick eerlickē gerepareert en
gebetert wordē/tot discretie vādē gerechte/wel vō-
staende/d; infame en oeerlicken personē/of ādere
vā kleine estimatie geē honorabile emēde geschypē
en zal/wairt oick dat dpe selue personen pemandt
geiniurieert hadden/en geen goet en hadden om
die iniurien profitelicken te repareren/zullen die
selue gecondemneert worden den steen te dragen/
op die haeck te staen/oft met ādere penen gestraft
te worden tot discretie vanden gerechte.

So wanneer pemant ouer den anderen claget in
ciuile zaiche/daer scherē/brueckē oft boetē toe staē/
in

H

in

indien dye aēclager zj̄ v̄metē niet bewisen en hā/
zal verbueren alle die boetē en̄ brueckē die de ver/
werer v̄buerē soude/ indient hē ouer wesen waire.

Indien die een den anderen iniurieert / oft te cort
doet op gewide plaetsen/ daer duer die selue plaect
ze beclaghen ofte in interdicit gelept worde/ sal dye
ghene dye daer oirsaike af waire op zjn̄ cost dat
doen repareren en̄ reconcilieren/ ende of hy alzulc
mit goet geen macht en hadde te doen/ sal die sel-
ue gecondemneert worden ghegeselt oft anders
gecorrigeert wordē na gelegentheit vāder zaike.

Die gene die een mes treckt/ oft pemādt beantte
mit v̄boden wapenen sonder quetsen/ zal tot ōfen
profite verbuerē. v. Carolus gulden/ en̄ indien hy
oick gequetst wort/ zal gecōdēneert worden in een
boete tot ōfen profite na gelegētheit vāder zaike.

Soe wieden anderen slaet of stoet mitter hāt ofte
vuyste/ zal verbueren twe Carolus gulden tot on-
sen profite/ worde oick pemandt geslegen mit on-
uerboden wapenen/ daer af dye slaghen nergens
bloedich noch blauwe en wairē/ zal verbueren vijf
Carolus gulden/ en̄ indien daer bloet na volghē-
de/ zal verbueren. x. Carolus gulden. Ende indien
oick deen den anderen clederē schoerde/ die zal ver-
bueren twee Carolus gulden.

Indiē pemāt den āderen wapēdrēctē/ en̄ ōderduce
te zonder te zrencken/ zal verbuerē. x. Carol gulde

Wie den anderen begiet mit wj̄n/ bier/ water/ oft
ander

āder onreynicheyt in quade moede/ die zal verbue
ren twe Carolus gulden.

So wie iegens pemāts wille in yne hupsen ginc/
oft met forte en geweld enige dueren ofte veyn-
steren op sloech oft stiets/ zal die byden Schout cri-
minelick gecauseert ende aengesproken worden/
en nae gelegentheyt vāder zaicke ende grootheyt
van ynder misdaet gecorrigeert en gestraft wor-
den/ en wes schaden hy aldaer ghedaen mach heb-
ben/ zoe zal hi gehouden wesen ciuilick te beteren /
en de iniuriēden āderen aengaende schuldich we-
sen te repareren tot kennisse vande gherechte.

Indien pemandt vechtede op ghewpde plaetsen /
oft mes trect/ die zal verbueren dubbelde kueren.

Die ghene die iemādt vāden Schouten dienaers/
als hy pemāt apprehenderen zal/ wont oft sloech
datter bloet na volchde/ sal gestraft worden an y
lyf/ ten waire dat na gelegentheyt vander zaicke
en septs sulcke pene by die vanden gherechte ghe-
modereert oft vermindert worde.

Item oft pemāt int exerceren vā y officie gescho-
ten oft geslagen worde / zal die gene die zulx doet /
nae gelegentheyt vāder zaicke en qualiteyt vādē
personen vāden officier / an y lyf of anders tot ar-
bitrage vanden gherechte gecorrigeert worden.

Item indien pemāt na den āderen schote mit een
bustche oft armborst/ en hē n; ē raict/ sal verbuerē

xxv. Carolus gulde/ en indien hi hē raicte/ zal ver
buerē zjn lijf/ en die gene die met wapen opter stra
te liepe om enige vergaderinge of oloop te maic
ken/ zal insgelijc verbueren zjn lijf.

Item indie pemāt gewōt wordedaer hi aen sterft/
tsept sal gecorrigeert wordē aenden lyeue / zonder
dat derfgenamen vanden geexecuteerde gehoudē
sullen zjn iet daer van te betalen/ en daer mede sal
geabolert wordē die oude quade gewoonte en cor
ruptele: van dzyen dagen wtē lande te gaen/ en
mits dat doende ons voldaeen te hebben.

Indien iemāt den anderē verleemt /te weten: een
lā handt/arm/oft been maicte/ zal verbuerē iegēs
ons. **xxv.** Carolus gulde/ en eē lāme vinger. **xij.** Ca
rolus gulden/ behouden partie die geleemt es zjn
actie vā iniuriē/ scadē en interest/ die getaxeert zal
worden na qualitept vā die lempte en des persoos.

Item wie enē anderen dooflaet/ die zal verbueren
zjn lijf/ en indien hi voorvluchlich wert/ zal verbue
rē. **lxxx.** Carolus gulde wt zjn goet/ en zal wter stat
en lāde bliuen/ ten waire hē remissie vā os vercre
ge: sonder onderschept te maicken tusschē wt hee
schen oft burgeren. Die iemāt wt eiste van gewo
de plaetze/ oft wt zjn huys o hem te misdoen/ die zal
vbuerē. **ij.** Carol gul. die wt geeiste cōme wt dā n.

Indien pemant den anderē lage leyde of insdieer
de in heymeliche plaetsen/ stegē/ of straten/ die zal
verbueren. **xxv.** carolus gulden/ so dicke als hi dat
doet

doet/ en̄ datter anders niet na en volchde.

Indiē die burgers vā Amerſfoort pet delinqueer
de ofte miſdedē buitē die iurisdicctie vā Amerſfoort/
zullē nochtās die brueckē ſculdich zyn / gelijc of tſeyt
binnē die iurisdicctie geſchpet waire / ten waire zyn
van te voren byden officier vander plecke / daert
ſeyt geſchpet es / gecorrigeert wairē / oft āders ter
cauſe vandien voor hem in rechte ſtonden.

Indien pemār: hy ſi burger of wttheems bi nachte
na dat die clocke geluit ſal zyn / met wapenē opter
ſtraten geuonden worde ſonder licht / zal verbuere
twe carolus gulden.

Item die geen die Cruinbrieuen oft accolitus brie
uen hadde / ſullen kueren en̄ brueckē verbueren /
als andere weerliche perſonen.

¶ Van geuanghens te bewairen.

Item indien die ſtockmeester / oft die gene die de
geuangeniſſe bewaert den geuangen liet wtbre
ken / zal na gelegentheyt der zaicken en̄ negligē
tie by hem gecommitteert geſtraft werden.

¶ Sheeren geuangeniſſen ende ſlooten op te breecken.

Wie ſtat poorten / mueren / ſloten / oft onſe geuan
geniſſe bracke of opfloech mit gewalt / die ſal ver
bueren zyn lijf / en̄ indien hy ontquame / zal tot on
ſen profite verbueren wt zyn goet. lxxx. Carolus
ij 3 gul

gulden / en daerenbouen zj leuen lanck wter stat
en vophept vanden ghebannen worden / zonder
daer weder inne te comen / op die vbuerte zjs lijfs.

¶ Vrede te legghen.

Als mede tusschē partiē byt gerechte geleit es / zul
len daer mede gevredet zj alle onschuldige vrien-
dē en magen / welcke mede vercondicht zal wordē bi
dē Schout mitter clockē / die althit duere zal / zoder
datmē gehouden zal zjn die selue te vernieuwē / en
zal die selue publicatie vā vrede verbijndē : soe wel
den genē die absent zjn / als die tegenwoordich zj.

¶ Van vrede breeckers.

So wie mede / die bi die Schout en gerechte geleit
es / breect en infrigeert mitter daer / die zal verbue-
ren zjn lijf / ten waire by merckeliche oirsaiche die
pene bydē Scout en Scopenē gemodereert worde.

¶ Van huysen te openen byden gherechte.

Item tot allen tiden als die vāden gerechte enige
huys oft huysen begerē geopent te wordē / zal die
genē die daer inne woōt / selue gehoudē wesen hē
luyden te openen zoder wederlegen op een boete /
indien hi geen opinge endede / van .v. Carolus gul-
dē tot ofen behoef / en die hē bouen die weygeringe
vāt huys hē luyden te openen gedaen enige relif-
tērie mit woordē dede / zal verbuerē .x. Carol gul-
en 30 wie dē selue beanyte oft beureelde mit verbo-
den

den waepē/die sal verbuerē. xxv. carol gul. en hier
en bouē sal hi ter cause vandien bidē Schout aēge
spokē moghen werdē/omme hier af gecorrigeert
te worden na epsch en gelegentheit vanden septe.

¶ Van yemants kīndt te ontvueren.

So wie pemants kīnt buyten consent van sijn ol
ders/ of bi gebreecke van dien van sijn naeste vrien
den: so van svaders als moeders side beroefde ofte
ontvuerde/die sal verbueren sijn lijf. En aengaen
de tgheroofde kīnt/ tselue en sal daeromme niet
vbuerē / indient int otvuerē geē consent en geeft/
mer indient daer inne consenteerde en daer af ble
ke/ sal by sijn ouders om dier zaicken wille ontferst
en geexheredeert mogen werden.

¶ Van inboel ewech te vueren

Dat niemāt enige inboedel ewech vuerē noch brē
gen noch doē brengen en sal/ dan by claren dage
en sonne schijn en ands niet/ tē waire bi consent vā
den genē dient aengaen mach op dē pene vā. iij. ca
rol gul. biden genen die contrarie dede te vbuerē.

¶ Van nacht kueren

Alle kueren en boeten die bi nacht/ na dz die clock
gelupt es/ opte stratē vallen oft verbuert worden/
zullen dubbelt worden.

¶ Van brandt.

¶ 4 In

In wiens huyse ofte op wiens erue by ongeual brandt geuele en opginck: zulk dat die clock daer ouer geslagē worde / zal die inwoonre des huyses verbueren. v. Carolus gulden tot onsen behoef.

¶ Van vechtelick oft misdaet op der stadtmueren ende poorten,

Alle vechtelickē oft misdaden die geschien opter stadtmueren/en inder stadtpoorten binnen der ameyden/ zullen met dubbelde boeten gecorrigeert worden/ende daerenbouen noch arbitralichen tot kennisse van Schepenen.

¶ Policien der Stadt

Amersfoort.

¶ Eedt vanden vinders

Die vinders oft kuermeesters vanden visch sullen sweren int aennemen vā huere officien/dat si geen visch of en zullen laten slaen / zi en zullen daer selfs perst by wesen/en den visch besien of men den seluen vercopen zal moegen dan niet/en waert za ke datter enich van hē byden aflach n; comen en mochte o enich merckelike redenen/dat zal hi gehouden wesen den Burgermeester inder tijt te hē nen te geue/die welcke als dā daer bi gaen/of een wten ssaedt daer by schicken zal.

¶ Vangardatich vleyfch.

Soe

So wie gardatich/ogans/oft ongaef vleysch ver-
copen wil/die en sal dat niet mogendoen/ dā mits
daer by leggēde openbaerlickē souc: tot enē tephē
vā ongālicheyt/en indiē pemādt cōtrarie dede/zal
verbuerē eē Carolus gulden telker repse als dat
gebuerde tōsen profite. En hierenbouē zal hē ver-
boden werdē een iaer lāck geen vleysch te vrcopen.

¶ Van vogelen/hoender/eyeren/oft
diergelicken te copen.

Niemāt en sal enige vogelē/gansē/eyerē oft boe
ter copē binnen der mile ommegeēde van die stat
van Amersfoort om wed te vrcopē/op eē boete tel-
ker repse dat pemant cōtrarie dede vā. i. carol gul.

¶ Van visch te copen.

Niemant en sal visch copē binnē d stat vryheyt of
binnē die mile omgeēde om dye wed te vrcopē elds
dā binnē Amersfoort ande vischmarct op eē boete
die contrarie dede vā. ij. carol gul. tot ōsen profite.

Alle visch die binnen Amersfoort comt wt ofduer
die Gem/die salmē die eerstemael aldaer ter merct
brengen/ eermen daer mede elders vaeren sal mo-
gen/op een boete die contrarie dede/ elke repse te
verbueren tonssen proufite twe Carolus gulden.

¶ Van stinckende visch.

So wie haer inck of andere vuple stinckende visch
3 bp

by de kuermeysters van Miersfoordt dye marct
vboden/ter marct brengt om die te vercopen / die
zal verbueren een boete vā twee Carolus gulde tō
sen profite/ telcke reise hi zulk dede/ en hier en bouē
zal alsulcke visch die marct verboden worden.

¶ Van coorn te copen .

Iemant die coorn cochte oft vbrochte vā des manē-
dages dat mē vesper luyt tot des dinrdages nae dē
schelle/ die verbuert eē Carolus gul. tōsen profypte/
en des gelijc des donredages na dat men vespere
luyt tot des vridages na der schelle/ en zoē wie eēs
anders coorn op dede houden of ophielde o dē prijs
als die marct wt wilen zal/ oft zo hi zj ander dat
hy meer heeft vercopen zal. Item soē wie den sacht
ontbonde ofte stal van coorn droege/ daer hi coorn
by vercopen wilde/ oft wie enich coorn veylde eer
men schelde die verbuerde een Carolus gulden.

Item pemat die weyt/ coorn/ of hauer ter marct
brochte om te vercopen of veilde / die en zal seluer
geē weyt/ havi/ of coorn mogē copē op die boete telc
ke reise hi cōtrarie dede vā eē Carol gul. tōse pfite

Itē soē wie coorn coopt m: luisterē of mit heimelic
he tephenē/ die vbuert tōsen profite eē Carol gul.

Niemant en sal coorn te coop brengē of houdē m:
schortelē of buidelen mit enigē stal dan alleen mit
zacken of in cuppē opten hof voirt stadthuis/ daer
eē half mudde coorns in es of meer op die boete vā

ij. Carol gul. tōsen profite/wt genomen coorn dat
men op een āder dach leuerē zal/ en oick wt gheno
men wt heēschen/die vāder zee comende gēē coorn
alsdan binnen Amersfoort en hebben.

So wie coorn vercoopt in zacken / en niet zo goet
en leuert als dat vercoont ende vercocht heeft/die
verbuert een Carolus gulden.

¶ Van goet datmen op een marcktdach vercoopt.

Wā oft wiffdie op eē marcktdach eniger hāde wair
coopt sonder dach vā betalinge te bescheidē/die zal
gehoudē wesen terstōt met gerede gelde te betalē/
of by gebreecke van betalinge sal terstont daer vo
ren by die vanden gerechte gepercuteert worden.

¶ Van geen wair opt kerckhofte vercopen.

Niemandt en zal opt kerckhof enige veeren/boec
ken/oft enigerhande wair vercopen op een boete
tōsen proufite van een Carolus gulden.

¶ Van straten tonderhouden.

Gen pegelick zal onse straten/ zoe verre zyn huys
oft erue strecken es/ tzyne cost onderhouden/ende
als die gebroken es vermaicken / ende indien hy
zulcks riet en dede / zal der Stadt Cameraer zulchs
moeghen doen doen op des onwillighen costen/
wel verstaende/ dat indien zulke huysen oft er
ue in erfpacht ghehouden worden / zoe zal die

32 erk

erfpachter zult gehouden wesen te doen ende te betalen/of sal van sinen erfpacht vervallen tot behoef vandē genē daer hijt af houdende es/die welke indien geualle dpe voirf lasten dragen sal. En indien hy mede in ghebrecke waire/en wt zelue huys oft erue out eyghen ginck/sal insgelijcx vervallen vā zij recht tot behoef vāden eygenaer/die aldan tvoirf huys oft eygenaen hem nemen zal mits onderhoudende en betalende als bouen.

¶ Van beestē te schutten.

So wiens beestē biden geswozen schutter in eens anders goet beuonden werden/die zal den genen diet goet toe behoort/en schaden daer duer ghelden heeft/zijn schaden beteren tot seggē vāden gerechte/en alle costen vā schutten als āders betalē.

¶ Van verckens te copen

Item enich burger of inwoōze die hē geneert mit vercken te copē en weder te vercopen /en sal geen vercken copen inder stad oft vryheyt vā dien omme weder te vercopen binnen 24mersfoort op dpe peen van een Carolus gulden tontsen prouffite.

¶ Van geijcte maeten.

Item zo wie enich goet: als coorn/wijn/oft anders wtmeet mit enige ongeijcte maete/die zal verbueren een Carolus gulden/tot behoeff als bouen/zo diche hy zult dode.

Van

¶ Van dienstboden.

Item so wie/typ knecht oft maecht hem verhuert heeft te dienen/sal ghehouden wesen in zyn dienst te gaen en wt te dienen / of by gebreecke van dien en sal niemant geduerende den tijt inder Stadt Amersfoort pemant mogen dienen.

¶ Van tymmeringe buyten der poorten.

Dat voortan geen getimmer buiten aen die poorten oft vesten van dyc stad of daer ontrent gheset noch opgerecht zal wordē / dyc sterckte van die stat enichsins hinderlick inde/ en dat op arbitrale correctie / en op pñe cost tgestelde getimmer wed af te brekē / wt gezōdt die molens ter plaetse daer die nu staē/die eckh eē huys daer by hebbē sullē mogē.

¶ Van erf oft landt tot fortificatie vā die stad dienende.

So wanneer die stad van Amersfoort tot fortificatie oft reparatie der seluer enige erue oft landt van doen hebben zal/sullen zy dat mogen na hem nemen mits daer voir betalende als die landen tē beyden ypdē leggēde zoude mogen geldē ter scattige en estimatie vā goedē luidē hem des vstaende.

¶ Van dack op die huysen.

En zal binnen Amersfoort geen ander dack op die huysen/schueren/kerckē/ oft ādere getimmer ge

lept worden dā mit tegelen/lepen/oft pannē op eē
pene van .x. Carolus gulden/ en tselue dach ter stot
op sinen cost weder af te breecken en weder omme
met harder dache te decken. En sullen oick n; mo-
gen stoppen enighe gaten inden dake met weech
dach wper ihnde dan eē roede op een pene van .v.
Carolus gulden.

¶ Vant groote zeghel vander stadt,

Dzeghel vander stat zal voorttaen bewaert worden
in een kist ofte slot opter stathuys/ daer ten min-
sten twe sloten aen zullen wesen van verscheiden
slotelen/daer of die een slotel bewaert zal worden
bidē Schout/ en dē āderen bidē outstē Burgermee-
ster/ welke zeghel men niet gebruiken en zal dan
bi ordonatie vā Schout en Srepenē en Raedt/ wel
verstaende nochtans/ dat 3p vā huren renten en
incommen vander stadt. niet en zullen moeghen
becommeren/ alicneren/ of der stadt zeghel in sul-
ken zaicken gebruiken/ dan by onsen occrope.

¶ Van onreine clederen,

Niemant en sal onreine cledere/ gaern/ ofte leder
noch geerhande oereinicheit/ daer dat water duer
oecin of bedorue wort/ spoelē ind statgractē binnē
ketelers brugge/ op eē boete telker reyse te vbuere
re consen pñte vā .vi. stuwers.

¶ Vanden verwers.

Soc wie vernuen wike/ die zal also wonen by aduiss
van

vandie vanden Raedt/ dat zijn water niemands
water en zal moeghen hinderen ofte bederven.

¶ Van die wateringe vander stadt.

Alle wateringen binnen der stadt zullen een voet
wijt wesen/ en een voet diep/ en zal een pegelicken
zijn watergangen ruym houden en niet stoppen/
opeen boete die contrarie dede van ander halue
Carol gul.

¶ Van grauen opt kerckhof.

So wpe enige grauen opt kerckhof openen/ ende
daer pemandt inne grauen zullen / dpe zullen dpe
zelue weder doen stoppen ende maicken / omme
daer ouer te mogen gaen als te voren/ op die boe-
te van een halue carolus gulden.

¶ Van grauen inder kercke.

Soe wanneer by pemandt enighe grauen byn-
nen der kercken geopent worden/ zullen die kerck
mepsters inder tijt wesen die selue grauen weder
doen stoppen met alzulke steē als daer van te vo-
ren lach op die costen vanden genen die de grauen
toe behoren en geopent hebben.

¶ Van enige onser lieuer vrouwē teykenē te scopen.

Nemant en sal enige teykenen vā onser lieuer
vrouwen binnen Amersfoort vercopen dā by ooc
lof en consente van die kerckmērs der selū kerckē.

op een boete telker reyse van een Carolus gulde:
die een helfte tot profite vanden officier/ en die an
der helfte tot profite vander seluer kercken.

¶ Van watergangen ende sloten binnen der vryheyt.

Alle watergangen en sloten binnen d' stat en vry-
heyt van die gelegen salmē schouwen op sint Jās
dach: en soe wie zyn water ganck en sloten niet op
en maichte nae doudē roon oft schouwe binnē acht
dagen/ sal dpe Schout dpe doen maicken/ en voort
verleggen van zynē penningen dubbelt ghelt we
der nemen.

¶ Van steen van out getimmer afte breecken.

Niemant en zal mogen voortraen enige steen vā
out getimmer of gemaict werck mogē afbreckē/ en
vueren vā die buyten stadt in die binnen stadt/ of
vā die binnen stadt in die buiten stadt/ om aldaer
te vertimmeren by een peen van vijf carolus gul-
den/ en op die verbuerte van dpe steen.

¶ Camere vanden weefmeesters.

Sullen binnē Amersfoort geordoneert wordē. ij.
weefmeesters vādē treffelickē/ rijckē/ en bequāstē/
die welke oplicht sullē nemē op allen der weefmē-
deren goederen binnen Amersfoort/ om die te doe
regierē en bewarē tot profite vāden wesen/ in alle
manieren als hier na volcht: ten y dat by vader
en moeder samēderhāt ter cōtrarie gedisponeert
wor

woede/ en̄ tot dien eynde hueren behoortliche eede
doe in handen vande gerechte/ om huer officie vol
en̄ getrouwelicken te bedienē/ en̄ den staet vāden
weeshijnderen goederen niemandt te reueleren.

D; dē voirē weesmeesters geordoneert zal wordē
bi Schout Burgermeisterē en̄ Scpenē eē geswo
rē clerck/ ofte Secretaris die register zal houdē vā
allē dē goederē en̄ incōsten der seluer weeshijnderē
en̄ die registerē tot ynē lastebewarē inden weesra
mer sonder die selue daer wt te mogen dragen/ oft
sich enige extracten oft copien daer wt te mogen
geuen sonder consent vanden weesmeesters.

Itē als eē sterfhuis binnē Amersfoort geuallē es
daer weeshijnderē aen gerechticht y/ yde en̄ zal nie
māt geoirloft y enige goederē te mogē aētastē tē
y in bitwēse vande weesmeesters en̄ huerē Secretaris.

Die weesmeesters ten sterfhuyse gecommen yjn
de/ zullen terstont alle die sloten int sterfhuyse we
sende toe segelen mit hueren segele/ ter wplendat
men die goederen in presentie van die andere erf
genamen sal inuentoriseren.

Item zullen die weesmeesters mittē naestē vriedē
van die weeshijnderen binnen acht dagen na dat
sterfhuyse geuallen zal yjn versoeken aēden ghe
rechte totten weeshijnderē ende hueren goederē
enighe mombaers geordonneert te worden.

En̄ salt gerecht terstōt eē of meer vādē bequaestē
11 daer

daer toe ordonneren/die welke gehouden zullen wesen zulcken last an te nemē/ten in di; zi onschult hebben en allegeren die in rechte gefundeert es.

En zullen terstont die selue geordonneerde mombaers/na zi die last aengenomen hebben voirden gherechte/hueren behoorlichen eedt doen die goederen vanden weeskijnderen getrouwelich te regieren en administreren.

En op dat die weeskijnderen des te bat gheproudeert en hueren goederen verzeekert zijn / zullen ghehouden wesen goedeloufante burgen te stellen tot kennisse van Schout en Schepenen.

En zullen die voirs weesmesters mit den geordonneerde mombaers wederome inden sterfhuis gaen/en by hueren Secretaris daer ouer gheropen die behoren geroepen te zijn/als te weten die mede erfgenamen doen inuētouiseren alle die goederen inden sterfhuyse weseende en totten sterfhuyse behorende ruerende en onruerende bueuen en registeren niet wt gesondert.

Welck gedaen zijde/zullen voort procederen tot parçaige en diuise vā huerē goederē mittē āderē erfgenamē indiē daer enige in/en tgeender voirs kijnderen ter deplinge gecomē es/zal bi nieuwe inuētaris geregistreert wordē/waer of die clerc twe auctentiquen copiē maichē sal/en deen daer van leueren onder weesmesters/en dander den geconstitueerden voechden.

En zullen dien na volgende die gestelde mombaers
administratie vādē weeshyderen goederē anveer
den/ en die regieren tot meestē orbaer ende profijt
vāden seluē weeshyderen/ en indiē daer enige ver
derfelicke goederē of oick ādere mobile dpe orbaer
lic zonde wesen vercoft te werdē/ zullē die selue ver
copen ten meestē pryse/ en die pēningen daer van
comēde mit oick alle gerede penningē inden sterf
huus beuōden brengē in hādē vādē weesmesters/
die de onder hem hebbē en bewarē zullen in eē kis
te ofte coffere die daer toe geordonneert zal wordē.

Sullē voirts die selue mōbaers alle iaer den voirs
weesmesters rekenfchap doē vā allē opgeheuen
vruchtē en incōstē der goederē den weeshyderē toe
behoren/ en Reliqua leuerē in hādē vādē weesmērs.

Die weesmesters ontfangen hebbende die pen
ningen vanden voirs rekeningen/ zillen by ad
uys vanden tuteurs neersticheit en diligentie doē
om die selue penningen wel en zekerlich te beleg
gen tot behoefvanden weeshyderen.

Die weesmesters die nu eerst geordonneert zullē
worden/ sullen zelue officie bedienen den tijt van
drie iaren/ en teynden vanden zeluen iaren zal die
sonyxe vādien afgaen/ en zal in 3j plaetse comē die
Burgermeister die dā vlaten zal 3j vā 3j burger
meesterscap/ en zullē dā in gelike vougē die camer
bwarē als 3p te vorē gedaen hebbē/ en voirts zal
alle iaer een afgaen/ in wiens plaet; die afgaen
de Burgermeister ghesurrogēert zal worden.

Die weeshijderē tot huerē mōdigen dagē gecomē
zijde/sullen mogē eyschē rekeninge bewijs en Reli
qua/zo wel vādē weesmeesters als vādē mōbaers/
die d; sond; swaricheit gehoudē zullē wesen te doē/
en volcomen restitutie doen vā allen dē goederē in
huerē hāden wesende/achteruolgn̄ dē inuētaris.

En man persoon; al mondich wesen tot zjn. xiiij.
iaeren/en een meplken tot. xij. iaeren/en niemant
en sal des anders mōmbaers wesen/ ten 3p dat hy
xxv. iaer out 3p.

Die iongelingē/knapē/of meeskēs zullē oder die
voechope bliuen vā huerē mōbaers tot huerē. xxv
iaeren toe/zonder dat 3penighe administratie van
hueren goederen hebben; zullen/ten waire 3p ghe
hulict wairen/in welchē geuallē 3p administratie
van hueren goederen zullen mogen hebben/bi ad
ujs en goetduncken van hueren cuerateurs.

Die weesmeesters ende Secretaris zullen hebben
voort maicken vandē inuētaris des gehelen boe
dels van elcke. C. gulden die de mobile goederē vā
den boedel weerdich sullen wesen. xij. stuuers/ende
van die immobile goederen van. C. gulden incom
mende iaerlyx renten insgelijx. xij. stu. van welke
xij. stuuers sal die Secretaris hebben. iij. stuuers/
en die weesmeesters onder hem driē. viij. stuuers.

Sullen oick hebben voort choirē vāden iaerlyx re
keningen van elcke. C. gulden des otfanchs. viij.
stuuers/ende die Secretaris. iij. stuuers.

Sul

Sullen die iongelingen/die onder voechdopestaen
xxv. iaren hoir olderdōs vult hebbende/mogē v-
souchen an die voirē weesmeesters van die wees-
camer die mombaerscap ontslagen te zyn / omme
huer ghoet selfs tadministreren/welche versouch
die weesmeesters den gerechte dat sullē andragē/
die welke daer op gehoozt hebbende die weesmes-
sters en mombaers regardt nemende opt vergaē
de leuen en conuersatie des iongelincs/den seluen
wter voechdopen zullen stellen.

Die regierders der Stadt Amersfoort zullen ordō
neren een weescamer op alzulche plaetze binnen
tstadt huys of elders/daer zj bewijnden zullen die
selue alderzekerst zyn/daer niemant die slotel af
hebben en zal/dā die weesmeesters en Secretaris.

In welke camer oick geordonneert sal worden eē
casse of kiste mit ladē/omme die weeskinderē pen-
ningen inuentaris en rekeningen wel en zekerlic
te bewairen/ tot welke kiste of casse zullen wesen
drie sloten en suetelen / van welke een pegelichē
vā die. iij. weesmeesters elcke een hebben sal.

Hier na volgen die Eden
vanden Schout/ Burgermeesters/ Scyepenen/ Ca-
meraer/ Raide/ Weesmeesters/ en Secre-
taris der Stadt Amersfoort.

Ⓞ Eedt van Schout van Amersfoort.

ii 3

Dat

Dat zweer ich Tschout ambocht van die stat van Amersfoort van wegen en inden name van H. M. als erf here vanden lade van Utrecht/ mijn alder ghenadichste heren/wel en trouwelick te bedienen/ zyn der M. en zynre eruen hoocheit en heerlichheit te bewaren/rechtueerdige aensprake van allen zaicken en delicten te doen/enen pegelick recht en iustitie administreren sonder enige fauour/gunst/oft enige simulatie/die boeten en brucken int seluer officie vallende tot des H. M. profite te doen in vorderen/en daer van goede rekeninge/bewijs en Reliqua te doen tot allentijden als ich van zynre M. wegen versocht sal werden / den stathouder en Raede der H. M. tot allen tiden eer en reuerentie te bewisen en obedieren/ en die ordonantie van zynre H. M. ronderhouden en doen onthouden/en voirts alle te doens dz ee goet en getrouwe Scout schuldich is en behoirt te doen / dat en sal ich niet laten om lief/om leet/ om maerchschap/ swagerschap/om giften / noch om geender hande zaicken/Also moet my Godt helpen en alle zyn heplighen.

¶ Eedt vanden Burgermeysters.

Dat zweer ich als Burgermeyster der Stadt van Amersfoort/dat ich der H. M. als erf here vanden landen van Utrecht mijn alder ghenadichsten heren/recht hoocheit en heerlicheit bewaeren sal/en van zynre M. wegen goede toelicht hebben totte regimente/incommen/ en politie der seluer zynre M. Stadt Amersfoort/en metten anderen vande wet goede ende rechtueerdige iustitie en pegelick

ken

ken zal helpen doen ende administreren na die sta-
tuten ende ordonnantien gheordonneer/ ofc van
zjnre **M.** ofc zynen eruen wegen toordonneren zo
der enige simulatie/ en voorts alle te doene dat ee
goede en ghetrouwe Burgermeester tot eren va-
der **H. M.** prouffijt en weluaren van zjnre stat en
den burgeren en inwoonderen vanden schuldich
is en behoort te doene/ dat en sal ich niet laten om
lief/ om leet/ om maechscap/ swagercap/ om giste/
gauen/ noch om geenrehande zaicken/ zo weerlic-
ken moet my **God** helpen en alle zjn hepligen.

¶ Eedt vanden Scepenen.

Dat meer ich als Schepen der stad Amersfoort
dat ich der **H. M.** als erfhere vande lande van **B.**
recht/ mijn alre genadichste heren/ recht en hooch-
heyt bewaren sal/ en wt zjne **M.** namen enen pe-
gelich recht ende iusticie helpen administrere na
die statuten ofte ordonnantien geordonneert/ of
te van wegen zjnre **M.** ofte zynen eruen te ordō-
neren/ rechtueerdighe vonnisse tusschen allen par-
tjen wisen zal nae mijnre beste werenschap/ zon-
der enighe gunst ofte simulatie/ in allen zaicken
vanden Kiepsler/ ende der stad/ ende inwoonders
vanden ghetrouwelicken te raden/ ende te gūt dat
inden raedt getraecteert zal worden onder die wet-
nyet te reueleren mer treclue secret houden/ ende
voorts generalicken alle te doene dat een goet en
getrou Schepen der stad Amersfoort sculdich en
behoort te doen/ dat en sal ich niet laeten om lief/

om leet/om maechſchap /zwagerſchap/om gifte/
gaue/noch om geenrehande zaicken /zo weerlic-
ken moet my **God** helpen/en alle zyn heplighen.

¶ Eedt vanden Cameraer.

Dat zweer ich als Cameraer der **K. M.** als erf-
heer vanden landen van **Drecht** mijn alre gena-
dichſte heren/en zynre ſtadt **Nimersſoort** goet en
getrouwewesen/dat ich de ſtadt goeden en incom-
men rechtueerdeliche en neerſtelicken zal opbue-
ren en ontfangen/en die ſelue verhueren/ofte hel-
pen ten meesten profite/dat ich den **Schout** **Bur-**
germeesteren en wet gehoorſaem zal wesen/ende
niet wtgeuen dan by goede ordonnantie alst be-
hoort/en van minen ontfanch en administratie al-
le laer oft zo dicke als ich des verſocht zal wesen
goede getrouwe en rechtueerdighe reeckeninghe
doen zal/en wort al doen dat een goet en ghetrou-
Cameraer ſchuldich is en behoort te doen/dat en
zal ich niet laten om lief/ō leet/om maechſcap/swa-
gerſcap/om giften/gauen/noch om geenrehande
zaicken /zo weerlicken moet my **God** helpen ende
alle zyn heplighen.

¶ Eedt vanden Raedt.

Dat zweer ich dat ich als Raedt der ſtadt van **N.**
Nimersſoort des **K. M.** als erfhere vanden landen
van **Drecht** mijns alder genadichſten heren rechte
hoocheyt en heerlicheyt bewairen zal in allen zaic-
ken zynen **M.** en profijt zynre ſtadt **Nimersſoort**
en

eñ die burgers eñ inwoonders vanden aengaeñ-
trouweliken radē eñ vorderen sal na mijnre beste
weten/ eñ die zaicken indē rade getracteert secreet
houden eñ niet reueleren en zal/ eñ voirts alle te
doene dat een goet eñ getrouwe Raedt vā die Stadt
Amersfoort schuldich es eñ behoort te doene/ dat
en zal ich niet latē om lief/ om leet/ om maechscap/
swagercap/ om giften/ gauen/ noch om geenre hā
de zaicken/ zoe weerliche moet mi Godt helpen eñ
allen zyn hepligen.

¶ Eedt vanden VVeesmeesters.

Dat zweer ich Weesmeester binnen der Stadt van
Amersfoort te wesen/ der weesen goederen wel eñ
getrouweliken biden mombaers doe regeren sal/
scherp oplicht daer op te hebben/ eñ de penningē
vanden seluē goederē commende/ eñ bouen der sel
uer wesen onderhout ouerlopende te beleggē tot
hueren meesten outbaer eñ profijte/ alle iaer goede
pertinente rekeninge te doen den ghenen die zulc
behozen zal/ ende die ordonnācie daer op gemaect
te achtervolgen/ eñ voirts alle te doene dz eē goet
getrouwe weesmeester sculdich is eñ behoort te doe
so moet my Godt helpen eñ allen zyn hepligen.

¶ Eedt vanden Stadt Secretaris.

Dat zweer ich dat ich Secretarischap der Stat Am-
mersfoort wel eñ ghetrouwelichen bedienen/ den
Schout eñ die vanden gerechte eer eñ reuerentie
bewysen zal/ alle besloten eñ openen brieuen/ con-

tracten/plechten/obligatien/ procuratien/acten/
sententien en anderen apponcementen / en allet
gene my by Schoudt Burgermeysteren en Sche
penen beuolen zal wordē getrouwelicken expedie
ren en teykenen / en van als goet register houdē/
en my in als regieren zal na ordonnancie der stat
Amersfoort biden li. N. gegeuen/ende dat ick al
t gene d; iudē camere gettracteert wort/ dat secreet
behoort gehouden te worden/ secreet houden en n;
reuelerē en; al/ en voirts al te doen dat eē goet en
getrou Secretaris sculdich es en behoort te doen/
zo moet my Godt helpen/ en allen zyn heplighen.

Ontbieden daer omme
en beuelen onsen Schout / en Burgermeysteren/
Raedtsmannē/ Burgeren/ innegeleteren/ inwoō
ders/ Ambochtcluyden/ ende allen anderen onsen
rechteren/ officierē/ en onderlaten vā Amersfoort
iegenwoordich en toecommende; d; li alle dese pūc
ten en articulē in desen onse ordonnācie en consti
tucie vclaert en begrepen voortāe ondhouden en
obseruerē/ en doē ondhouden en obseruerē sonder
daer iegens te doene noch gedogē gedaē te wordē/
in wat manieren dat het 3p/ op die pene te vallen
in onser indignatie te verbuerē die pene daer toe
gestelt/ en geacht te wordē als ongehoorsaem / re
seruerende aen ons en onsen eruen en nacomelin
gen erf heren/ ofte erf vrouwen ons lants van D
recht/ die declaracie/ beduydenisse vā die doncker
hepden/ vermeerderinge/ verminderinge/ oft ver
anderinge vā die voorē punten/ articulen oft eni
ghe

ge van dien/so wi oft zi luden na gelegēth; vāden
tyde tot nut en weluarē onser voorstadt Amers-
foort bewijnden zullen behorende/des toirconde so
hebben wponson zegel hier an doen hangen.

Gegeuen in onsen stad van Bruesel den. xx. dach
in Mey int iaer ons heren M. CCCC. xliij.
van onsen Keyser rijke .xxv. en van onsen rijke
van Castilien en anderen. xxix. Onderscreuen by
den Keyser. Noch onderteykent Berreyken.

¶ Ghecollationeert iegens zyn Originael letteren ons
derteykent ende gezegelt mitten zeghele des Keyser
in rode wasse ende accordeerd.

By my

L. Botter.

Hier na volcht ope tasele van desen iegenwoordigen boeche.

¶ Omme te verstaen dese nauolgende tasele/sal v
kennelicken sijn eerlame leser/dat die letteren in
ne die selus benoemt beteykenen die quaternen/
de welke elke vier bladerē inhoudē/en pagina. 1.
beteykēt deerste syde vāden blat/en pagina. 2. ope
anderde syde.

Absolueren enige partye. **E.** 1. pagina. 2.
 Actie of rechts legēs iemāts te hebbē of te pretendere. **D.** 3. pa. 1.
 Aengerochte goederen staende houwelix half en half te zyn. En
 leengoederen aengerocht mitsgaders andere vordeliche goede
 re te cōpeteren den man / mer die huysvrouwe en hueren eruen
 daer van verforinge te geschyen. **S.** 2. pa. 2.
 Als nemāt vāden Scepenē oft staeden geschict worde. **E.** 2. pa. 2.
 Arresten oft vā persoon of goet te besette. **E.** 4. pa. 1. tot. 8. artic.

S

Dan

Seeften te schutten. **J.** 2. pagina. 2.
 Bewaringe der sloctelen. **A.** 4. pa. 1.
 Bewijs byden dingtalen ouer te leggen. **E.** 1. pa. 1.
 Boedelcedulen. **S.** 1. pa. 2. en zyn twee articulen.
 Boedelrecht. **S.** 1. pa. 1.
 Burger te werden. **S.** 4. pa. 2.
 Borch te stellen die goedt by executie coopt. **S.** 4. pa. 2.
 Brieuen in gemeen boedel. **S.** 2. pa. 1.
 Brieuen van vreemde heren geen teontfangen. **S.** 1. pa. 2.
 Brandt. **H.** 4. pa. 1.
 Buecken en hueren. **H.** 1. pa. 1. tot. xxi. articulen
 Burgeren te gebieden. **S.** 2. pa. 2.
 Burgermeysterē Scepen en anderē officierē en vā huerē officē
 Burgermeysters iaerlix twe te stellē. **S.** 2. pa. 1. (**S.** 2. pa. 1.

C

Dan

Cameraer. **S.** 3. pagina. 1.
 Camere vanden weesmeysters en hueren officie. **J.** 4. pa. 2.
 Certificatien. **E.** 1. pa. 1.
 Citatien. **E.** 3. pa. 2.
 Cloosteren geen eygen goet te mogen copen. **F.** 1. pa. 2.
 Cloosteren geen eruen te mogen ontfangen. **F.** 2. pa. 2.
 Consignatie van penningen. **E.** 4. pa. 2.
 Coorn te copen. **J.** 1. pa. 2. en zyn. v. articulen.
 Costen te betalen. **E.** 2. pa. 1.
 Copien niet op te wisen. **E.** 2. pa. 1.

D

Dan

Dack op die huysen. **J.** 3. pa. 1.
 Defaulten in criminele zaicken. **D.** 1. pa. 1. tot. v. articulen.
 Defaulten in ciuile zaicken. **D.** 2. pa. 1. en zyn. ij. articulen.

Default

Defaultē in materie vā schiftinge en scheidinge, D. 2. pa. 2. en 3.
Defaulten in materie vā ontwaringe, D. 3. pa. 1. (ij. articulē.
Defaultē na litiscōte statie of na d; die verweerd dē Eyscher geāt
Dingtalen ouer te leggē, D. 4. pa. 2. (woort heeft, D. 3. pa. 2.
Dinsdages en woensdages altyt recht te houdē alst geē vierdach
Dienstboden, J. 3. pa. 1. (en es, N. 3. pa. 1.
Disponeren by testamentē, F. 4. pa. 1.
Duerweerders ofte stadts dienaers, C. 2. pa. 1.

E

Van

Ede te doen in rechte, D. 4. pa. 1. tot. iij. articulen.
Ede te desereren ofte van huer ede, D. 4. pa. 1.
Ede toegelatē zyn mach dzelue beraet nemē. viij. dagē, D. 4. pa. 1.
Edt vanden vinders, H. 4. pa. 2.
Edt vanden Schoudt van Nimersfoort, H. 3. pa. 1.
Edt vanden Burgermeesters, H. 3. pa. 2.
Edt vanden Scepenen, H. 4. pa. 1.
Edt vanden Cameraer, H. 4. pa. 2.
Edt van staedt, H. 4. pa. 2.
Edt vanden Weesmeesters, L. 1. pa. 1.
Edt vanden stadts Secretaris, L. 1. pa. 1.
Erf of landt tot fortificatie van die stadt dienende, J. 3. pa. 1.
Executie en pandinghe, C. 2. pa. 2. tot. ix. articulen.
Executie tonrecht, C. 4. pa. 1.
Executie op sententie en sallaris voir dien, C. 4. pa. 2.

S

Van

Sardatich vleysch, H. 4. pa. 2.
Seijte matē, J. 2. pa. 2.
Seen gelepde te mogen geuen, S. 1. pa. 1.
Semeen goet, S. 3. pa. 1.
Sheen wair opt kerckhof te vercoepen, J. 2. pa. 1.
Seuangens te bewaren, H. 3. pa. 1.
Srecht opt stadthuys te comen, N. 4. pa. 2.
Silden en ambochten, N. 3. pa. 2.
Soet te belasten met loscenten, F. 3. pa. 2.
Soet dzmē op eē marctdach vcoopt sond dach te bescheid wert v-
Soet toe te besegelē, S. 2. pa. 1. (staē voor gereet gelt, J. 2. pa. 1.
Soet om reet gelt te vercoepen, C. 4. pa. 2.
Soederen vander stadt te verpachten, S. 3. pa. 2.
Straffen der stadt te schauwen, S. 1. pa. 1.

T 3

Grafsur.

Grasburgers. S. 4. pa. 2.

Grauen opt kerckhof. I. 4. pa. 1.

Grauen inder kercken. I. 4. pa. 1.

Grote zegel vander stad. I. 3. pa. 2.

Gehepliche mans of wijsse goederen eer si malcanderen voor die kercke getrouet hebben niet gemeen te sijn. ff. 4. pa. 2.

Gehilicte luyden te weten man en wijsse samenderhandt goet of erfouer te geuen. ff. 4. pa. 2.

Gehilicte luidē sculden aē haer beyde goeden te vhalē. ff. 4. pa. 2.

H Van

Heren geuangenisse en sloten op te breecken. h. 3. pa. 1.

Hilicken hylis voorwaerden luyfstochten. ff. 4. pa. 2.

Huyfen te openen byden gerechte. h. 3. pa. 2.

Huyfen oft schueren daer rentē wtgaē niet af te brekē. S. 4. pa. 1.

Huwelick staende geen wijsse te mogen schulden maicken sonder hueren mans consent. S. 1. pa. 1.

Heerliche goederen te eruen man ofte wijsse leuende. S. 1. pa. 1.

I Van

Iemant te beletten sijn goet ouer te geuen. ff. 3. pa. 2.

Iemants kint te ontuieren. h. 4. pa. 1.

Inboedel niet ewech te brengen dan by claren daghe. h. 4. pa. 1.

Informatie precedēt en vāgen den delinquanten oft misdadigen.

Iniurie te beterē daer hānissēmēt voor valt. h. 1. pa. 1. (h. 2. pa. 2.)

Iniurie eerlick te repareren en beterē. h. 1. pa. 1.

Iniurie op geroyde plaetsen gecommitteert te beterē. h. 1. pa. 2.

Iniurie te repareren voor tfortselicke intreden in yemants huys

Iniurie te beterē voor een lamme vinger. h. 2. pa. 2. (h. 2. pa. 1.)

I Van

Iepfers zaicken te vorderen voor ander partijen. S. 3. pa. 1.

Ienisse vā stats zaicke te cōpeterē dē staet prouinciael Tutrecht

Ienisse der stadē tot Amersfoort af te sijn. S. 3. pa. 1. (S. 3. pa. 1.)

Kerckmeesters en heplige geesinessters. C. 2. pa. 1.

Kinderen die hem seluen hyliken. ff. 4. pa. 2.

Kuieren by nacht vallende. h. 4. pa. 1.

L Van

Luyfstochten. S. 1. pa. 1. In luyfstochte goet te besitten. S. 1. pa. 1.

M Van

Man en wijsse gesamenderhāt goet of erfouer te geue. ff. 4. pa. 2.

Man en wijsse die goederen aēropen staende huwelick. S. 2. pa. 2.

Man

Mans vordel. **G.** 2. pa. 2.

Materie vā rechtē en als inne die zaickē geē settē en 37. **E.** 1. pa. 4.

Mombaerschap en ionge kōnderen. **K.** 2. pa. 2.

Mondelinge dingtaelen op die rolle te teykenen. **E.** 1. pa. 2.

N Van

Nieuwe werckē te verbieden. **G.** 3. pa. 2.

O Van

Officie vanden Secretaris. **G.** 4. pa. 2. tot. xv. articulen.

Ontfanch van boeten. **H.** 4. pa. 1.

Onreyn clederen. **J.** 3. pa. 2.

Onser lieuer vrouwen teykenen te vercopen. **J.** 4. pa. 1.

Opinien die Schoudt te mogen horen. **S.** 1. pa. 1.

Opinien te colligeren. **T.** 1. pa. 2.

Op mueren oft stadts poorten greuecht te maichen. **H.** 4. pa. 2.

Oppositie iegens die executie. **E.** 3. pa. 1.

Outste soons vordel. **G.** 3. pa. 1.

Ouerdrachtē vā tūsgoederē gehoude vā gotshuyseren. **F.** 2. pa. 2.

P Van

Pandinge en executie. **E.** 2. pa. 2. tot. lx. articulen.

Pensie van vreemde heren geen tomtfangen. **E.** 2. pa. 2.

Plechten en rechten aen te brengen binnen een maent. **F.** 3. pa. 1.

Policien der stadt Wierffoot. **H.** 4. pa. 2.

Preferentie tusschen veel creditteurs. **F.** 1. pa. 1.

Procederen voor Schoudt en Schepenen. **T.** 3. pa. 2.

Productie te doen als daer seyten zijn. **D.** 4. pa. 2.

Productie te renuncieren. **E.** 1. pa. 2.

R Van

Raeden sestien te kiesē die mettē Schout Burgemeesterē Sce-

penen en Cameraer sullen representerē tlichaem vander stadt

techte te comen. **D.** 3. pa. 2.

(**E.** 4. pa. 1.)

Rechts te plegen. **T.** 3. pa. 2.

Rekeninge van gasthuysmeesters te ontfangen. **D.** 2. pa. 1.

Renten op huysen. **F.** 3. pa. 2.

S Van

Sallaris van certificatie te passeren. **F.** 3. pa. 1.

Sallaris om ouertranspoonten te staen. **F.** 2. pa. 2.

Sallaris voor die gene die ouer die verpachtinge der stats goede

Secretaris register te houden. **F.** 3. pa. 1. (ren sitten. **D.** 4. pa. 1.)

Schepenen te stellen op nieuwe iaersdach. **D.** 2. pa. 2.

Schepenen recht. *F.* 1. pa. 1.
 Stadts clock te luyden. *B.* 1. pa. 1.
 Stadts schulden. *F.* 4. pa. 1.
 Steen van out getimmer af te breken. *J.* 4. pa. 2.
 Straten te onderhouden. *J.* 2. pa. 1.
 Stinkende visch te vercopen. *J.* 1. pa. 1.
 Sware zaicken. *B.* 1. pa. 1.

T

Van

Ter tortuere ofte ter bancke te leggen. *N.* 3. pa. 1.
 Timmerage. *S.* 3. pa. 2. tot. *ij.* articulen.
 Timmeringe buyten der poorten. *J.* 3. pa. 1.
 Transporten en ouergiften. *F.* 2. pa. 1.

B

Van

Bergaderinge van gilden/ambochten &c. *N.* 3. pa. 2.
 Bergaderinge n3 te maichē buitē confet vandē Scout. *N.* 3. pa. 2.
 Berckens te copen. *J.* 2. pa. 2.
 Berwers. *J.* 3. pa. 2.
 Bische te copen. *J.* 1. pa. 1.
 Bogelen/hoenderen/eperē/ofte diergeliken te copen. *J.* 1. pa. 1.
 Bonnisse te manen. *N.* 4. pa. 1.
 Bonnisse te concluderen. *C.* 2. pa. 1.
 Doorspraken aengaende. *C.* 2. pa. 2. tot. *vij.* articulen.
 Boidele van een vrouwe. *S.* 3. pa. 1.
 Brede te leggen in dootslagen. *h.* 3. pa. 2.
 Brede te leggen. *N.* 4. pa. 2. Brede breeckers. *h.* 3. pa. 2.

W

Van

Watergangen en sloten binnen der vyfheyt. *J.* 4. pa. 2.
 Weduwe voor die baer wt te gaen. *S.* 2. pa. 2.
 Wie alle ampten geuen zal. *B.* 2. pa. 1.
 Woordt te vueren. *N.* 4. pa. 2.
 Wtheenschen en burgeren zaicken iegens wttheeschē. *C.* 3. pa. 2.

F J R J S.

